

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos sz. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetni kell;
Eglen évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 3 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelék)
Ültetési és sz. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEIT.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
1897. évi rendes

közgyűlésére,

mely november hó 27-én,

azaz szombaton délután 4 órakor

fog a Köztelek nagyertermében megtartatni.

A közgyűlés tárgysorozatát a „Köztelek”
89. számában közöltük.*)

Gróf Desseffy Aurél,
elnök.

*) Tagok által indítványok és beadványok a közgyűlés elé csak akkor vihetők, ha azok a közgyűlés megtartása előtt, legalább 10 nappal az előzőhöz vagy annak helyetteséhez vagy az igazgatóhoz írásban benyújtattak (25. §.)

Meghívó

a „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének” f. évi nov. hó 28-án, azaz vasárnap d. e. 10 órakor a Köztelek nagyertermében tartandó évi rendes

I. nagygyűlésére.

A tárgysorozatát a „Köztelek” 89. számában közöltük.**)

Gróf Desseffy Aurél,
elnök.

** 23. §. Hogy a szövetséges gazdasági egyesületek javaslati vagy a földmivélségsügyi miniszter által a nagygyűlés elé terjesztett tárgyak a szövetségi nagygyűlés elé vihetők legyenek, szükséges, hogy azok a szövetségi nagygyűlés megtartása előtt legalább 10 nappal kinyomtatás s a kiküldötték között való szétosztás céljából az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elnökének vagy a végrehajtó-bizottságnak beküldésének.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
irodalmi és tanügyi szakosztályának

f. évi november hó 18-án (csütörtökön) d. u.

4 órakor

a Köztelek tartandó ülésére,

Tárgyak:

1. A szakosztály megalakulása: elnök és alelnökök választása.

2. A jövő február hóban a Köztelek tartandó gazdasági előadások programja.

3. A folyó év telén a szövetséges gazdasági egyesületek két vidéki székhelyén tartandó gazdasági előadások programja.

4. A folyó év december havában Budapesten tartandó szőlőszeti előadások programja.

5. Lázár Pál műgyetemi ny. r. tanár javaslata a budapesti gazdasági főiskola tárgyában.

Budapest, 1897 november 12.

Gróf Desseffy Aurél,

egyesület elnök.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület növénytermelési szakosztályának f. hó 13-án, azaz szombaton d. u. 4 órakor a Köztelek tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. Szakosztály újjalakítása, elnök és két alelnök választása.

2. Állandó bizottságok választása.

3. Nyitramegei gazd. egyesület javaslata országos sörárpavaszok ügyében.

4. Rovarkárok elleni védekezés.

5. Sörárpakiállítás bírálati eljárásának módosítása.

6. Rázó Imre német- és csehországi tanulmányútról szóló jelentésének bírálata ügyében.

Gróf Desseffy Aurél,
OMGE. elnök.

Figyelmeztetés és kérelem.

A postai megbízások egyesületünk pénztára által jelenleg küldetnek szét mindazon tagjainknak, akik évi tagdíjjal vagy alapítványi kamattal vannak hátralelben; kérjük t. tagjainkat, hogy a további költségek elkerülése szempontjából azokat kiváltani sziveskedjenek. Azon tagjaink névsorát, akik több évi tartózással vannak hátralelben az egyesületi ügyezés urhoz tettük át a további eljárás megindítása végett. A legközelebb szétküldendő évkönyvben a hátralelők ki lesznek tüntetve.

Igazgató.

Állattenyésztési és állategészségügyi szakosztályi ülése.

(1897. november 8.)

Jelen voltak: *Tormay* Béla elnöke alatt *Bujanovics* Sándor alelnök, *Flachl* Lipót, dr. *Hulgyra* Ferenc, *Kodály* Antal, *Landesz* József, *Lejthay* György, *Léckner* Andor, *Propper* Samu, *Renner* Gusztáv, *Sierldn* János szakosztályi tagok. A tisztviselők részéről *Forester* Géza igazgató, *Rubincsek* Gyula ügyvezető-titkár, *Buday* Barna társzerkesztő, *Sporzon* Vilmos segédtitkár és *Jezsenszky* Pál titkár, mint előadó.

Bujanovics Sándor az OMGE. elnöké üdvözlővén a megjelent tagokat az ülést megnyitja. Az egyesületi szakosztályai, alapszabályaink értelmében minden évben újra alakulnak s elnököt és alelnököket választanak, felkéri a szakosztályt, miszerint a választást megejteni sziveskedjék.

Elnök és alelnökök s bizottságok választása.

A szakosztály elnöke *Tormay* Déliát, alelnököké *Somssich* Andor és madi *Kovács* László tago-

I. cz.

Mindennemű takarmány fűmagot, különösen

magyar luczernát

legelőnyösebb áron veszünk. Kérünk hű mintákat, melyekre árajánlattal szolgálunk.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

kat választja meg egyhangul. *Tormay* Béla elfogalván az előni széket, maga és előnként nevében megköszöni a szakosztály bizalmát. Azt hiszi, hogy az egyesület érdekeinek fog szolgálni tehát, hogya azra a hangos-szaggal karolja fel az állattenyésztés ügyét eszentul is, mint eddig szolgált. Az ülés második tárgya volna a szakosztály albizottságának megalakítása.

Elnök indítványára a szakosztály az egyes bizottságokba a következő tagokat választotta be:

Lóvadász-rendező-bizottság: Zoltán Elek, gróf Andrássy Sándor, és gróf Széchenyi Imre, Egán Ede, gr. Scapary Iván, Sebestyén Gyula, Somssich Andor, Lossomczy Mihály és gróf Széchenyi Aladár.

Tenyészállatvadász-rendező bizottság: *Tormay* Béla, Döry Vilmos, Sella Kálmán, Meskó Pál, Hegedűs József, Oroska Géza, Renner Gusztáv, Pirker János, Madár Zoltán, Forster Géza, Libóti Adolf, Madi Károly László, Mosonosi Károly, de *Hudya* Ferencz, dr. József István, Serák Károly, Reusz Henrik, Kúszler Henrik és Serbin János.

Hízott állatvadászokat rendezőbizottság: *Tormay* Béla, Bálmány Pál, Brüll Mr. Fenyvesi Adolf, Glück Frigyes, báró Haupt Stummer Lipót név, Horváth Béla, Kóbeš István, Kovács Sebestyén Endre, Leidenfrost Tódor, Libóti Adolf, Luczenbacher Miklós, Matuksa Alajos, Pirker János, Pörvász Gyula, Frenszner Ferencz, Renner Gusztáv, Ruffy Pál, Reusz Gyula, Scheller György, Tóth József, Uri József, Ziegler Nándor.

Marhasó faanyaggal való denaturálása.

Jeszenszky Pál titkár: Amig Ausztriában már két év óta van forgalomban az olcsó marhasó, addig nálunk csak ez év február eleje óta élvezet ék a kedvezményt a gazdák. A marhasó forgalombahozatala sok kívánnivalóval vagy lenne, mert egyeseket nehezesez rezhető meg, másrészt az a hátránya is van, hogy az állatok egészségére ártalmas, amennyiben emésztési zavart okoz. Ezt a vasoxyó okozza, melyet a só denaturálására használ-

nak. Miután azonban ez az anyag könnyven elvontatható a sóból, egyszerűen vízben való feloldással és így emberi táplálékul alkalmassá tehető, valószínű, hogy ez a körülmény az oka, hogy a marhasóknak forgalombahozatala oly nehezeke. Hogy az állatok egészségére a jelölt forgalombahozott marhasó ártalmas, azt az Ausztriában két év óta végzett kísérletek, valamint a gazdaközönségünk sorából hallható panaszok is igazolják. Kívánatos volna tehát a sónak oly szerrel való denaturálása, mely meggyérje az állatok egészségére ártalmatlanul, másrészt a denaturálást is lehetőleg megnehezítene.

Ez irányban végzett kísérleteket *Detsiny* Frigyes drögista, ki a marhasó denaturálásához a celluloid gyárak mellékterménye gyanánt nyert lúdot használja fel. Az ekként denaturált marhasó, mint a gödöllői koraunardalomban és más nevesebb uradalomban végzett etetési kísérletek igazolták, nem ártalmas az állatok egészségére, másrészt az így denaturált marhasó csakugyan nehezen denaturálható így nehezen tehető ember élvezetbe alkalmassá. Igen nagy előnye ezen eljárásnak még az, hogy a só így mód denaturálva nem csak örölt állapotban állitható elő, de nyálósó is készíthető belőle. Amennyiben az eddig tárgyalt kedvezményeket a jövőben teendő kísérletek beigazolnák, kívánatos volna, hogy a só denaturálásánál a jelenlegi eljárás helyett ez alkalmazassék. A következő határozati javaslatot terjeszti elő (olvassa):

Határozati javaslat. Tekintettel arra, hogy a jelenleg forgalomban lévő marhasó denaturálása nem megfelelő, mert egyesít a só rehdaturálásánál nem töltök nehezekebbesé s így a marhasó forgalombahozatásán tulajzongoró pénzügyi ellenőrzést szükséges, ami hozzáfértelesen megnehezíti; ezenkívül a só nyálósóvá nem alakítható. Tekintettel továbbá arra, hogy a sulfidcellóze gyárak kibánszánt lúgválad denaturált só a rehdaturálásnál költségesebbé teszi a vasoldást, meggyérje a jövőben így forgalma pénzügyi ellenőrzést nem igényel vagy csak annyiban, mint az emberi táplálékul árusított só, emellett örölt állapotban és nyálósó gyanánt egyaránt használható, mondja ki a szakosztály, hogy:

közélm. Már amit tudnillik „közel”-nek szokunk nevezni az olyan erődeségekn, ahol egy órányi utat is tesznek a hajtok, amig a vadászó lóvonással érkezik.

A vadászónó tehát olyan vad, aminek a vadászásába, a kellemes vadászszigalombon kívül, rendszerint elkerelkedik egy bizonyos kis része a harci lánák is. Az ember sohasem tudhatja, nem lesz-e szükséges vagy a vadászásra, vagy egy fő, gőcsös fára, amelyre a baj esete közelebb fészalndni. Az ilyen eszálados vadász aztán éppogy esztogtattja odafent az ő agyaráit, mint a len maradt vadkan, esékahogy a vadkan ilyenkor haragszik, ellenben a vadász inkább békélekeny állapotban van.

Még most sem kezdjük a történetet? Kérdi talán némely túrelmetlen szives olvasóm. De most még mindjárt kezdjük. Csak hogy készen, az írás művészetében első dolog a hangulatköltés. A szives olvasót bele kell sodorni abba, hogy várakozási és sejtelméi legyenek s elképzelje a körülményeket; mi több: beleélje magát az eseménybe.

Példán én most fogadni tórnék, hogy sokan az eddigiek után a előre látnak, hogy ezek zsemeikkel egy veszedelmes harcot vadász és vadkan közt, amelyben végül akármí módos is, az embersnek kell diadalmaszkodni — ha tudnillik katasztrófa következik be — nem illenek az eset elmondásába tréfis természetű megjelöléseket szólni. Nohát még tegyük.

Történetem ezt kezdődik, hogy a „Cserén” (melynek azt nem árthatom el) mert hisz neveket és helyet titkolnom kell) vadászónó jelentekzeik tavaly.

Olyan hely ez a Cseré, hogy ott akár tigris is tanýzhatna; van hozzávaló sűrűség.

1. a jelenleg dróv denaturálási eljárásat megfelelőnek nem tartja;

2. kívánatosnak tartja, hogy a mostani denaturálási eljárás helyett egy a célzánk megfelelőbb eljárás alkalmazassék s ennek folytatásául a szakosztály az igazgató-választmányt, hogy

3. kérje fel a földművelésügyi és pénzügyi minisztereket, hogy a sulfidcellózeagartás hulladékait képező lúgod denaturált sóval megfelelő kísérletek téssegen; s amennyiben ezek beválnak — [amint abban az eddigi tapasztalatok után minden órnak kétkeltető — a jövőben a só denaturálásánál ezen eljárás alkalmazassék.

4. Kérje fel a bécsi es. és kir. gazdasági egyesületet, hogy tekintettel a sójvédkeknek a kiegyezésben megállapított azonos kezelési elvire, saját kormányánál a marhasó így mód denaturálási eljárásának életbeletetését szorgalmazza.

Tormay Béla: mikor a marhasó kérdése napirendre került, a pénzügyminiszter a marhasó kibocsátása helyett az országos alap megeremestést javasolta. Abban az időben mintegy 5000 dtb tenyészállat hozott be és került a mezőgazdák kezére; ez nagy lökést adott a tenyészállattartásnak. A mostani földművelésügyi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg elrendelte, hogy olcsó marhasó adassék a gazdáknak. Ez nagy könnyítést volt a gazdák helyzetén, kivált mikor a gazd. egyletek fölterjesztésére a miniszter a só elárúsítást megkönyvitette. A marhasóknak az állatok takarmányozásánál előadó által fölemelt társas bázisa adatkol még nincs bebizonyítva. Mindamellelt hozzájárul előadó azon javaslathoz, hogy a *Detsiny*-féle denaturálási eljárás kísérlettelétegy ajánlatssék a miniszter figyelmébe.

Dr. Hudya Ferencz: miután pozitív eredmény kísérletek nem bizonyították a most forgalomban lévő só ártalmatlanságát, illőnek pedig sem a vasoxidnak, sem az ürómpornok oly esékely mennyiségben, mint az a sóhoz keverhetik ártalmas hatás nem tulajdonított, azt véli, hogy a só ártalmatlansága való utalás az indítványból mellőzendő volna.

TÁRCSA.

Vadászónók a Cserén.

Írta: Bárszony István.

Már megingat abban a kénszerülésében vagyok, hogy szingáz dolgokat némileg eferditve kell elmondanom, nehogy rómszerimen valaki a szereplőre. Mert az ilyen történeteknek hamar hírok kél s ami keserítésű állatok származhat, annak a helybítésére egy bódón aközmetés is kévés. Mondhatom, hogy az ofote esetek miatt közelebb állt öngyilkosságot az emberek, már tudnillik akik vadászok. No de ne vágnék nagyon az események sorrendé elő.

Hogy mi a vadászónó, azt mindenki sejteti. De tudni csak a vadász ember tudja. A vadászónó mi a erdeink legmorzuzosabb bestijása, amennyi veszedelmesség dolgában mindjárt a medve után követezik. A huz példáiul igazí kis tigris, de emberöltők telnek el, amig olyan történik, hogy egy huz megmar valakik, aki a Plató „tollatlan kétlábúja” közé tartozik. Akkor is részeg lehetett a „tollatlan kétlábú”, s bizonyosan megakart cizográni egy csapdába került huzt.

Ellenben a vadászónó rossz disznó, mert fölöttébb ingerlekény és sokkal hamarabb valólikozik az ember megátadására, mint a huz, amely bizony az ó roppant órtosságával idejekorán meggeszél minden legkisebb gyanús mozgást s már akkor kerekelt elő és kitér a baj elől, amikor a többi erdei állat még azt sem sejtji, hogy idegenek vannak a

de nincsen valami, ami nélkül a vadászónó meg nem marad sehol. Nincsen ott állandó víz. Haman ha erős nedves, talajvesz esztendőben az erdei gódrók és melydeségek metgelnek és nem száradnak ki mindjárt: olyankor akad a Cserén disznó. Olyankor az Isten tudja hogyan, megéri azt a hgyeké közt koválygó fekete konda s lejön látogatóba ide is.

Elég az hozzá, hogy volt eső járt tavaly a Cserén és emélfogy volt egy kis pocszolya itt-ott. A morzús állatok dagaaszthatták; elfelkelték benne. Még is tették.

Amint a ceszi vadászkompanyia hirt velt a ritka eseményről, észveszerődött rögtön. Van ebben a kis társaságban egy pár nagyon derek korrekt ög vadász, de vannak fiatalok is, akiknek teljes korrektegésos nem hiányzik más, mint egy kis komoly tapasztalat. Mert már háiba, csak az az igazi vadász, aki maga lát egynemely dolgot, s a maga érzékeivel lát-hal.

Laczi barátomból példáiul kitűnő, tökéletes vadász lesz valamikor, kivált ha a másik szives olvasóm, a mostanai Pállyben az egyik közelebbi árhöz, hogy örök időkbe elő-homályosodjék. Foglyzászon kapott egy szem sorétt a szemöldökébe s ha egy fél újnyival lebbt éri a balcsat; akkor Laczi ma félvák ember.

Ott volt a társaságban Pálly is, akít azért csufoltak igen, mert sédés egy tucatszorgonyt egyre szivaltott ottthon s egyruvelé volt arra, hogy a derek ember nem sokára a tizenharminakát is bepelkázza; ő szokta tudnillik ottthon ezt a munkát végezni, hogy kímélje beteges feleséget.

Dr. Székely Gyula fölemlíti, hogy a Desinji-fele denaturálással ki van zárva annak a lehetőség, hogy a marhasó oly könnyű szerrel legyen denaturálható, mint a most forgalomba lévő.

Serdán János kedvesre vonja azt, hogy a jelenleg alkalmazásra lévő marhasó az állatok egészségére káros volna. Az előadói javaslatból ezt a részt kihagyni kéri.

Rubinek Gyula, Kodályosi Antal és előadó ismételt felszólalása után a szakosztály előadói javaslatát elfogadja azzal a kivétellel, hogy kéréssek fel a pénzügyminiszter, miszerint a gazd. egyeteket ajánlatára akár egyeseknek, akár szövetszervezeteknek viszont elírására marhasó szükséges mennyiségben kiadni sziveskedjék.

Cseledek hurcolkodása után terjedő sertésvész megállítására irányuló intézkedések.

Jeszenszky Pál titkár: A néhány évvel ezelőtt fellépett sertésvész ma is pusztít az ország nagy részében, s dacára a szigorú érendszabványoknak, azt megszüntetni nem sikerült. A vész terjedésének főokozói a gazdasági cseledeknek a cseledeztől alkalmával magukkal vitt sertések, melyeket ideiglenesen öszerűt, tehát kellően nem fertőtleníthető öljakkal a költöző cseledek egyik helyről a másikra visznek s valószerű a feltevés, hogy az ily sertések terjed a vész legkönyebben. Ezen az állapotban óhajt segítségül a minisztériumi rendszert most megvizsgálni, hogy mit feltételek mellett adható engedély a fertőzött területekről származó egészséges sertéseknek más helyre való elszállítására.

K. rendelettel teljes szigorúban a gazdasági cseledekre alkalmazni nagyon bujos, mert ez kivételben a cseledek nagymértvű zaklatásával járna. A földművelésügyi miniszter most megkérdezi, hogy az egyesüléstől arra nézve, hogy miképpen volna elkerülhető a költözők cseledek zaklata ilyen esetben, de úgy, hogy az állategészségügyi szabályok is épségben tartassanak. A rendelet szerint érvényben lévő máj eljárás az, hogy a sertések továbbállítására a másodfokú közigazgatási hatóság ad engedélyt.

Mikor a disznóvadászra elindult a cseresi társaság, Pólyás volt az egyetlen, aki némi habozás és aggodalmat árult el kérdéseivel. Szélfőtől érdeklődött a vadkan szokásait iránt s valóságos természetrajzi diszkussziókat tartott magának a tapasztalt vadászok által, akiket meghallgatni különben Laczi barátomnak is csak hasznára válnak.

Az csak eszakerem tisztában volt Pólyás, hogy szemközti lóni a vadkant legalább is nem nagyon esélyes eljárás. Ha a nagy monstrum állat rögtön össze nem rogy, akkor lsten irlgalmazza a könnyelmű vadásznak.

Csere beszélgetések közt jött elő a társaság a Csere egy öly pontjáról, hol már el kellett csutálni egészen, nehogy megmeszeljen valakit a konda.

A hajtok már régen fel voltak állítva valahol a bozotos mögött s csak a jeladást várták, hogy induljanak.

A vadászokat egyenként hagyogatta el az erdőn, aki az expedíciót rendezte. Minden vadász nekiráló helyet, ahol az őreges s a rosszszembű ölyvek, ahol nyitabb volt az erdő; a leggyorsabb kezűek kerültek a sűrűség magányába; Laczi a kettő közt afele se hideg se meleg helyre jutott; utána következett Pólyás, akinek egy pompás vén fa volt a felesége, alacsony ágakkal egy földással fel lehetett ugrani a néző ágakra.

Bizony nincs annál gyönyörűbb, mint egy izgi szép ősszel az erdőn, ahol a fák kezdi már változtatni lombjuk színezését s az avarra néha lehull egy sárga levél, mintha mégbe pillé ereszkednék rá.

A vadász áll csöndben, csöndesen és

E hatóság azonban csak állatorrosi bizonyítvány alapján adja ki az engedélyt a továbbállításra; ha az engedély meg van, akkor is a sertések csak vaston szállíthatók s rendeltetésük helyükre való megérkezésük után négy hétig elkülföntve tartandók.

A rendelet az utóbbi intézkedéseiről rendkívül sújták a gazdasági cseledek. Azonban expedienst találni a rendelet olyképpen való módosítására, hogy egy a költöző cseledek, mint az állategészségügyi érdekek és a gazdák érdekei is egyaránt megóvassanak nagyon nehéz. A kormányzat ezen okoképpen kíván segíteni, hogy a gazdasági cseledeknek ne az alapsáni hivatalhoz kelljen fordulniuk a szállítási engedélyért, hanem az illető községben bizalmi egyének állapotát meg, hogy a sertések tovább vihethők-e fertőzés veszélye nélkül, vagy nem. Előadó szerint ez az intézkedés azértesítések fogja bizonyítani, azért ajánlja a jelenleg érvényben lévő rendelet fentartását. A következő határozati javaslatot terjeszti elő:

Határozati javaslat. Tekintettel arra, hogy a sertésvész az országban még mindig pusztít, s a fertőzést a költözők közlekedés szolgálatát változtatása alkalmával a fertőzött helyről új állomásokra hirtelen magukkal vitt sertésekkel nagy mértékben előmozdíthatják.

Tekintettel továbbá arra, hogy ennek következtében a cseledektől gazdák nagy károkat szenvedhetnek s a sertésvész elterjedésének megállítására irányuló egyéb intézkedések illuzórisokká válhatnak, mondja ki a szakosztály, hogy:

1. habár a sertésvész miatt már alá vett községközből származó egészséges sertéseknek, továbbtartás céljából más községbe való elhajtását szabályozó 1896. évi 3696/3 és 3698/3 sz. földművelésügyi miniszteri rendelet nagyon súlyos terhekkel a szegénysorsú cseledekre, mégis — miután más mód nem kínálkozik — a közérdeke való tekintettel s a sertésvész mielőbb megszüntetése érdekében az idézett miniszteri rendelet fentartandónak tartja.

2. Ez okból felkéri a szakosztályt az igazgatási-válszámányt, hogy a földművelésügyi

előadónak a multon és színebbek hiszi a jövőt, mint olyankor, amikor civilizben élvezi a maga pénzai, kenyérkereseti dolgát.

Minden szép. Minden tetszik. A harmatos fűvet is irigylt az ember, hogy mindig itt lehet kint és halgatgat árnyékban himbálhatsz, mikor egy-egy kis fuvallom támad.

Ha egy-egy cinkre röpögnél, az szinte esemény. Ha egér mizdul a száraz csüfeleveden, az olyan nesz, amely minden vadászfűtet foglalkoztat.

Néha egy vadgalamb röpül át fölöttünk; látszik a sietésen, hogy nem itt van ideháza. Néha egy-egy fés, nyugodt hang rezzen a levegőben. Amolyan ősbirt: az az erdő fölött keringő ölyv hangja.

A hajtás javában folyt már s valahol az oldalvonalon, löttek is.

Laczi, aki észrevette, hogy a tőszomszédja, Pólyás, sokat mozog; kétségbeesve gondolt arra, hogy a földalattal Nimród a vadászok esetleges közeledésére megsejpezhett s menten a fára mászik. Akkor mindenkinek vége. A szemesfűs vad meglátja a mozgást s eliramodik.

Intett volna Pólyásnak, aki vagy hatvan lépésmértvűre tőle, sőt talán ré is szólt volna agyalmában, de — jó isten — mintha éppen erre eszténe már valami nagy állat, az ő állása felé.

Reszketek-roppogtak az erdő hajlatában az ágak; erős szuszogás hallatszott; szinte egy kis földindulás kerekedett. Ezt nem is egy nagy állat okozhatta, hanem sok nagy állat.

Laczi közt vált. Majd kintette a szemét. Igaza volt. Nem télt belé tíz másodperc s

miniszterhez e rendelet szigorú végrehajtása érdekében feliratot intéztem.

Forster Géza abban a véleményben van, hogy a rendelet azon részét, mely a szállítási engedély kiadására jogosultnak a másodfokú hatóságot jelöli meg, megváltoztatandó akként, hogy az elsőfokú hatóság; azaz a szolgabíró állíthatja ki az engedélyt.

Lécher Andor nem kívánja a szolgabíróra ruházni az engedély kiadását, ezt inkább az állatorvosra bízni.

Hutya Ferenc: Számos példa bizonyítja, hogy a sertésvész ellen lehet sikeresen védekezni, ha a ragály behurcolását az állatállományok közöz megakadályozzák. A ragályt azonban igen sokszor a cseledektől hurcolják be a nagyobb birtokok sertésállományai közé, úgy fertőzött sertésekkel, mint a szétszedett ólak fás részével. A járvány terjesztése ezen az úton leghegyesebben a cseledesterdek ide-oda szállításának feltétlen betiltásával volna megakadályozható, minthogy azonban az ilyen értelmi intézkedések előrelátólag nehezen volna általánosan keresztelvíthető, azért legalább is a fertőzött helyekről való sertésállítást lehetőleg szigorú ellenőrzés alá kell helyezni s ez okból pártolja az előadó javaslatát.

Elmők tehát a határozati javaslatot a szakosztály elfogadja azzal a változtatással, hogy az engedélyt az elsőfokú hatóság szolgáltassa ki.

Dr. Hutya Ferenc ezt is elengedi, mert minél szigorúbb és nehezebb az eljárás, annál inkább megakadályoztatik a vész továbbterjedése.

Propper Samu azt véli, hogy leghegyesebben eljárás volna, ha egyáltalán eltiltatnák a költözők cseledeknek a sertések továbbvitelét, hanem a birtokos vennie át becsáron a sertést a cseledeitől.

Renner Gusztáv osztja előtte szóló indítványát, de kötelezőnek kellene lenni ez intézkedéseknek egy a gazdára, mint a cselede.

Forster Géza ezt a módot sérelmesnek találja a gazdákönoságra. Adassék meg a jog a vármegyéknek, hogy erre nézve, ha szük

azok között a sűrű bokrok között, amelyek éppen előtte álltak, egy egész konda vaddisznó lehet meg.

Gyönyörű társaság volt az. Két öreg emse pilogott elől; mögöttük össze-vissza s sűrűségben, vagy öt-hat sülű neszelt. Mielőtt a nyíl vonalon áttörték volna, megálltak a fűre szimatolnak.

Laczi az első robajra felkapta volt a puszkát és fája mögött egy tartotta el, hogy rögtön löhessen. Elámulva a nagyszerű látványtól, dobogó szívvel, de mégis ódatudatosan kereste, hogy melyik a legszűbe példány; melyiket volna leginkább érdemes leteríteni, hol van a kan!

Puskája csövénnek egy-egy parányi mozdulatnál vette cezéba hol egyik, hol másik vaddisznót s már-már elhuzta volna a ravaszt, amikor megpillantotta a sülű mögött a kant.

Egy roppant nagy fekete állatot, mely egész széles oldalát baromta néli.

Ez a kiválszított!

A Laczi puszkája elődőrdült s a konda örült zavarban rohant el oldalvást. Laczi igaztán meglátta, mi történt a kannel. A belsőlet nem is látta ki, hátha kell egyegy kegyelemgőlyő a nagy baromta néli.

Kimondhatatlan örömmel pillantotta meg nem sokára a hatalmas fekete tömeget, amely mozdulatlanul terült el a bokrok közt. A kan tőzben rogyott össze*, amint vadászosa mondják.

Onnan, ahol Pólyás állt, rémült, kintéről ordította hirtelen: A derék esztádapa a fan esztögött. Tűjében nem tudt fölmászni a

séges, szabályrendelet" alkossanak s ebben állapítsanak meg az átétel módokat.

Előadó nem járulhat hozzá az előtézéselő által felvetett javaslatához, mert kivételösök ellen kétélyei vannak. Ez az eljárás valóságos kisajátítás jellegével bírna, már pedig kisajátítás csak törvényhozási úton lehet keresztlyezni. Az OMGÉ. 1897. évi értekezletén is hangsúlyozott, hogy radikális rendszabályok alkalmazásának a végz. elfajdításra. Ahhoz szók hozzájárul, hogy az elsőfoku hatóság adja meg az engedélyt.

Serbán János a kisajátításhoz semmi körülmények közt nem járul hozzá.

Koldovány Antal, Rubinék Gyula és többek hozzájárulnak azon **Előadó** javaslatához, hogy az előadó határozati javaslatát és a tott indítványokat, a szakszótály az előadói javaslatot elfogadja, s kérdésnek a szabályrendelet alkotása után rendelkezéstöl eltekint, ugyiszintén szavazattöbbséggel mellözzi azt az indítványt is, mely a kérdés megoldására törvényhozási intézkedést javasol.

Poszonyi kiviteli hitóálltávítás.

Jeszenszky Pál előadó: A Nyitraimegyi Gazdasági Egyesület a következő indítványt nyújtotta be a Gazdasági Egyséletek Szövetségé nagygyűléséhez: „mondja ki a nagygyűlés, hogy: feliratot intéz a földmivélségügyi m. kir. miniszter urhoz, és felkéri őt, hogy a poszonyi kiviteli hitóztarmarhahásvár szervezése érdekében a Poszonyban már meglévő berendezés felhasználásával, Poszony városával egyetértőleg mellobb intézkedni sziveskedjék s rendelje el, hogy Ausztriába csakis azon szarvasmarha viheto ki, mely előzőleg a poszonyi kiviteli vásár telepén a magyar állam egészségügyi kózegei által megvizsgálatott és egészségesnek találatott”

M. t. szakszótályi Amint a Nyitraimegyi Egyesület honlapján irásának rövid indoklásában is rámutat, mi a hitó állatok kivitelének elsősorban Bécsre vagnak utalva: nem lévén azonban állategészségügyi egyezményünk, Lajthán tül szomszédainktól sok kellemetlenség vagnunk kénytelenek elütni. Ezen méltánytávillás gály köze, csak egy lögött rajta s alkalmassint azt hitte, hogy ott van amlata az egész konda és tesi, hogy mikor esik már le. Majd aztán elbándának vele.

Addig tartott az ordoztás, míg a közellevő oldalvalon álló ország nem rohanat s le nem emelte a fáról Pólyást. Laczai a fivón hengerözött nevetésben. A vadászok minden oldalról erre tartottak most már.

Amint az első kibukának, Laczai búszkén rivalt rájuk: „hozzátok elő a vadkanomat.” S a sírtésbe mutatott.

A vadászok imigen és meglepetlen kérdétek: „hát csakugyan meglögtétek?”

A hódog fiatal stílusi egy mosolygott, mint aki éri, hogy nap hóse.

A hajtók bemenek a hozót köze és összevissza kereselgett benne, Laczai türelmetlenül kiabált rájuk: „ott-ott, nem látjátok?”

De a hajtók csak bambán néztek maguk elé. Ok semmit sem láttak. Erre már nem állhatta tovább Laczai, ő maga rohant a feketé tömeghez.

Amint előadó felordított.

„A kan” sehol sem volt. Ellenben egy vilámsujtató fekete fatörzse esett barátunk szemé. A fatörzs egyik pontján hatalmas golyóvívő nyoma látszott.

Laczai körtek a verejték. Le kellett ülnie, hogy összeszedje a benne magát. Majd előlépett, és a törzset, hogy frisszerte a sok disznó közli a nagy fatörzset és abba lövte.

Mög a gyomlatlan Pólyás is kinevette.

Ilyen esetek azok, amelyek miatt nem csoda, ha az ember agyonlói magát.

lanságokon csak egy rendszeres állategészségügyi egyezmény segíthet, ami ma nincs meg. De segitene lehetne rendszeres kiviteli piacok létesítése által is. A földmivélségügyi kormányzat meg van a jónakart arra, hogy kiviteli piacok létesítését előtézze, ezt mutatja az is, hogy 1895-ben a III. orsz. gazdakongresszusoz egy leiratot intézett, melyben azt kérte, hogy mondjon a kongresszus véleményét s jelezze az alapelveket, melyek alapján az országban kiviteli vásárokat volnának szervezendők.

A kongresszus kimondta, hogy a kiviteli piacok szükségese s tekintettel a felvidéki vármegyei szarvasmarhahásvárra, Poszonyban egy ilyen kiviteli piac szervezendők. Ez ugyan azóta mi sem történt, mindössze annyit hallatszik, hogy a jövő évben az állategészségügyi állomássalval a budapesti piacnak kiviteli piacná leendő kibóvítése bevezgett dolog volna.

Magára a Nyitraimegyei Gazd. Egylet javaslatára téve, azt nem ajánlhatja előfajdítás, mert ezfelvetészet dolog volna az kimondott, hogy Magyarországtól Ausztriába csak oly hitózt szarvasmarha legyon viheto, mely előzőleg a Poszonyban létesítendő piact állategészségügyi kózegei által egészségesnek találatott. Ha ily irányban inditunk akciót, akkor a gazdaságközönség egy nagy részének érdekei ellen dolgozunk, mert mi magunk nehezebben megannyi is nehékes állatforgalmunkat, másrészt valóságos vesztelő mézertet létesítünk Poszonyban saját szarvasmarhánknak és annak kényseriténnek a gazdakkal, hogy állatokat Poszonyban kirakják s megvizsgálatassék. Ez igen költséges dolog volna és teljesen ellenkezes a gazdák érdekeivel. Azért sem fogadtuk a javaslatot, mert az OMGÉ. 1897. évi határozatja fog az volt az állásponja, hogy a vásárok, főleg pedig a kiviteli piacok nek központosításnak, hanem lehetőleg decentralizálásnak, mert az előbbi eljárásnak káros következményeit vol alkalmunk tapasztalni a kólyvári piacton kiütht serítésés alkalmával. A javaslatot tehát módosítandó volna a kikézt; hogy Poszonyban szerveztessek egy kiviteli piact, de a nyitraink által ajánlott megszorító intézkedések nélkül, de egyben a budapesti piactnak kiviteli piactná leendő kibóvítése és felszerelése érdekében is a szükséges lépések mellobb megtétesének.

Az alábbi határozati javaslati terjeszti be:

Határozati javaslat. Mitűn a külföldi, de főtűn az ausztriai hatóságok szarvasmarhahásvárnak elé különféle és sokszor jelentősienk egészségügyi okok miatt fölvetet akadályokat görditene, vagy azt gyakran megakasztják, mitűn az ausztriai hatóságok szarvasmarhahásvárnak megbénító intézkedései más államokban is ürügylt szólnak hasonló eljárás kezdeményezésére; mitűn szarvasmarhahásvárnak ezen állandó korlátozása a hizalóteknak kisméltatásánál nagy károkat okoz és e mellett állategészségügyi állapotainkat minduntalan kompromittálja, mitűn kereskedelmünk és állategészségügyi szempontból is kiviteli állatpiactokra szükségünk van, mondja ki a szakszótály, hogy:

1. a nagygyűléstől fölkéri, hogy feliratot intézzen a földmivélségügyi m. kir. miniszterhez és felkérje őt, hogy amennyiben az Ausztriától folyamatosan levő kiegyesítési tárgyalások folyamán megállapodás meg nem történetne volna egy állategészségügyi konvenczió életbelepítésének érdekében, úgy hasson oda, hogy ez erdemben a provizórum tartama alatt a végleges megállapodások létrejöjének s az új kiegyesítési törvényvel egyidejűleg életbelepítésesnek.

2. Hogy az állategészségügyi szolgálat állomásátával egyidejűleg a poszonyi vásárral marhahásvár rendszeres kiviteli piactná leendő kifejlesztése és a poszonyi kiviteli

marhahásvár szervezése érdekében Budapest és Poszony városokkal egyetértőleg mellobb intézkedni sziveskedjék.

Hutyla Ferenc: Az a terv, hogy az összes szarvasmarhák kötelezőleg Poszonyon keresztül szállítsanak és a hat felartóztatassanak, olyan, hogy ha azt ostromlól részöl felvetjük, a magyar gazdaságközönségnek egyértelműen ellene kellene küzdenie. A magyar részöl egyhátrint nem tartja időszerűnek a poszonyi kiviteli piact kérdésének ezáltal való tárgyalását, mert ma még teljesen ismeretlenek azok a feltételek, melyek szerint az állatforgalom Ausztriától a jövőben alakitni fog, s nélkül pedig a piact miktől való berendezéséről és valószínű prosperálásáról nem lehet véleményt mondani és ugyanezen okok meglehet, hogy valamely más hozott határozat pár év múlva a változott viszonyok miatt esetleg nem lesz végrehajtható. Ez okból most is leghelyesebbnek vélné, ha a szakszótály az az indítványt terjesztene a közgyűlés elé, hogy a kérdés ezáltal vétsésk le a napirendről.

Amennyiben azonban ez a módzat valamely okból nem volna elfogadható, az előadó javaslatának 2-ik pontja helyett a következő pontot ajánlja előfajdításra:

Az állatforgalomnak járványos időben is lehetőleg akadálytalan lebonyolítása céljából az ország területén a kiviteli piacton kivitel kövül helyen állategészségügyi kózegek felügyelése által kiviteli piactok létesítésének, melyekből állatok folytonosan, közvetlenül külföldre szállitathók legyenek.

Lécherer Andor mikor a kólyvári serítésész ügyében itt tanácskozás folyt, akkor olyan megállapodás jött létre, hogy nem egy hanem több kiviteli vásár szerveztessek és így necsak Ausztriába, de már vidékeket is nyujtsunk kedvezményt.

Rubinék Gyula a nyitrai javaslat felett a nagygyűlést fog dönteni, a szakszótály csak véleményt ad. A szakszótálynak regebbi állásponja az volt, hogy az állategészségügyi egyezmény akként költessék meg, hogy biztosíték szerzettessek aziránt, hogy bármely városban, mely kikötésnek a felvételét sziveskedje a vásárt, kiviteli vásár szerveztesse legyen. Az OMGÉ. a kiegyesítési felirathat is kifejezőre juttatta ezt.

A hitózt állatvásárokat kérdését illetőleg a felirattal kapcsolatban ugyandona kellene könnöklünni, hogy a földmiv. miniszter az állategészségügyi egyezményben szerzeszen olyan biztosítékot, hogy amennyiben szükségét látnd a kiviteli vásár szervezésének, állithassa fel ott, ahol annak szükségé fenbor, anélkül, hogy az ostromlól kormány ebbe beleszóvalhna.

Hutyla Ferenc: Az Ausztriával kötendő állategészségügyi konvenczió kérdésének ez alkalommal is újabb felvetését nem tartja szükségese nek. Az OMGÉ. ebben a kérdésben már egyszer nyomatokosan jelezte állásponját azóta pedig semmi olyan mozzanat nem merült fel, mely arra utalna, hogy az egyesületnek, mint az ország gazdaságközönségé képviselőjének óhaja nem részesült volna a megfelelő méltaságnak, sőt ellenkezőleg a földmivélségügyi miniszter, ur a képviselőházban kijelentette volt, hogy a kiegyesítési tárgyalások közben az állatforgalom rendezésére vonatkozólag törekedni fog intézményszerű biztosítékot szerzeni: ez okból javasolja, hogy az idevonatkozó pont az előadó javaslatából mellöztesse.

Előadó határozati javaslatának indoklásában rámutatott arra, hogy a kiviteli piactok ott létesítésének, ahol a viszonyok indoklák. Javaslati 2-ik pontja elfogadást kéri, azaz, hogy kiviteli piactok egyelőre Budapestben és Poszonyban szerveztessek, amennyiben pedig szükségese lesz, hálók megjelölt helyeken is.

Ezen szót a határozati javaslat elfogadhatontul való felolvassatást kéri. A szakszótály az előadói javaslat első pontját elfogadja.

Az előadói javaslat 2-k pontja helyett a szakosztály Huttery Ferencz által beterjesztett szöveghez fogottak.

Több tárgy nem lévén, előnk berekeszti az ülést.

A legujabb karterl.

Körülbelül két éve, hogy a budapesti nagyobb tejkereskedők karterle sarkát lépni egymással, könnyen érthetőleg saját előnyök biztosítására. Minden karterl káros a fogyasztók közönsége nézve: de végkövetkezményeiben egyik sem lett volna oly pusztító hatású, mint a tejkereskedők; mert az egyaránt kikínázta volna egy a fogyasztóközönséget mint a tejtermelő gazdát.

Akkor nem sikerült vállalkozásuk, részben mivel nem voltak kellően szervezettek, másrészt mivel köz- és mezőgazdaságunk legelőbberő öre a „Köztelek” résen állt és idejekorán figyelmeztette a gazdák- és fogyasztóközönséget a veszélyre, mely őket a karterl létesülése ellen érte volna. Meglepette a nem várt támadástól és talán egy kissé megfélemlítve a konsternációtól, melyet szándékuk a tejtermelő gazdáközönségen előidézték, akkor meghátráltak és békében folytatják tisztességes polgári huzasonal járó foglalkozásukat.

Korunk egyik sarkalatos hibája: a rohamos meggazdagodási vágy azonban elragadta a mi tejkereskedőinket is, és ma már nem elégednek meg azon huzonnal, amely közlődik akárhányra juttattott egy szép házaszként Budapesten, holott vajmi szerény eszközökkel kezelték meg üzletét; oly eszközök után kutatnak tehát, amelyek segítségével még nagyobb nyereségre tehessenek szert.

Okulva a két év előtt megkísérelt karterl kudarcán és ismerve a nagy ellenesvelet, amelyely a közönség méltán viseltek minden karterl iránt, más névet adnak a gyermeknek és megalkikják a „Tejkereskedők Egyesülete mint pártusziát” eléggé hangzatos szövevéget.

Ezen egyesület élnöke Klein Adolf és dr. Holcz József úrvagy. A köztelek iránti 1-k pont helyén az augusztus hó 29-ik napjára a Köztelek nagyteremben tartandó értekezletre meghívják a tejkereskedőket és néhány, ugy öltészertlen kikapott tejtermelő gazdát. Az összejövetelen viszont megválasztanak egy öt-öt tagból álló szűkebb bizottságot, mely hivatva volt a „Tejkereskedők Egyesülete” által már eleve kidolgozott elabaratumot megvitatni és természetesen a maga egészében megszavazni.

Ez az elabaratum egy valóságos statisztikai remekmű, amely a titkos végzélt, a karterl* oly kívánatos mezbe öltözött, hogy az újszülött bétét vajni nehéz a szép pólyában felismerni. Ha azonban gondosan átolvassuk, azon megismerjük, hogy ha a karterlben feleltetett évek általánosítatlánának egy a legtöbb és különösen a kisebb tenésztetek csakhamar abdikálnának, szóval ez lenne a legveszedelmesebb karterl, amely valaha létesült.

Nem vagyok elfogott és teljesen méltányolom a tejkereskedők ezen a bizottsági munkálataiban hangzatoslat egyes kívánatait; de én inkább azonban minden tejtermelő gazdát, hogy ezen javaslatot egészében elfogadja annak alapján kössön szerződést valamely tejkereskedővel; mert ezen esetben a tenésztet nem lesz, többé hasznos ösméga gazdaságának, hanem annak mindent felészottó átvárak válik. A tejkereskedőnek egyrészt a tevélsége közegészségügynek javulását és jobb tejtermelőt egyé a bizottsági munkálat, ez szerintem nem igaz frázisnál. A tejkereskedő ezen burkolt karterl alapján először nagyobb haszont vezet mint termelővel ehen sem fogja önként megosztani, erre kényszeríteni csak is akkor tudók, ha mi tejtermelő gazdák a karterl köntök, a mire egyelőre ugyan nincsen még kiállítás; de

a mi okvetlen be fog követezni, ha a tejkereskedők egytete a már többször említett Bizottság munkálataiban feleltetett módokatokat egymásra nézve kötelezővé tenné és ezáltal a termelők érdekeinek létalapsját támadná meg.

Beletem ezen legujabb alaku karterle a központi tejesarnok és gazdák szövetezte is, ez megérthető, mert ha a tejkereskedőknél egyöntetűsége előmozdítása csakugyan képes lenne jobb tejárakat előidézni, ugy ezen két nagy nyereséget megosztja tagjaival és így a tag a mint elvezit a révén, esetleg megverheti a vámon. A mint azonban a bizottsági munkálat némely pontjánál látni fogjuk, az egy részvényvel bír és így 14 ténélén gazdálkodik kisebb birtokos ill is csakhamar kénytelen lesz a termelővel előidézni; mert nem rendelkezvén a kellő épületek és pénzbel eszközökkel, a dolog természetéből fölly szükséges friss tejelő állatokat nem szeretheti be a legjobb hónapokban, hogy szállítási kötelezettségeinek eleget tehessen, a mely esetben a bíróságokos remélt hasznát okvetlenül fel fogja emészteni.

A karterl, mely most a famozus elabaratumot, a mely 8-10 tejkereskedő nagyobb didcsőségére száz és száz tejtermelő gazdának a torkára helyez a kést, ha tudniillik az a néhány száz gazda elég bárgyu volna ezen körnömfont okoskodásoknak felülni.

A munkálat első pontja ezt mondja: A szerződési idő megállapítása a szerződési felek tevélségét függ, valamint a szerződés megkezdésének idejét, azonban bármikor kezdődik is a szerződés hatálya, a szerződési év lejárta az év december 31-ike, és az azt követő év január 1-én mindig új szerződési év kezdődik stb.

Ezen pont megokolása így hangzik: A tejkereskedőnek egyöntetűsége előmozdítása kétségkívül szükségesnek tartotta a szerződési év lejárta és megnyitása idejét egy határozottan megállapított időponthoz kötni. Erre mintegy kinalkított a napárti év első és utolsó napja!

Ez sokkal gyengébb megokolás, mint hogy az ellene felszólló Schrikker Imre nagyokosok a szerződési év kiadását a szerződési 1-i dátumra nézve leszavazták. Elismerem, hogy az általa a tenésztet felosztására nézve hangzatoslatot szükséges elosztajta az első pont végén felvett intézkedés; de van ott egy más nagyon fontos körülmény, mely nem a felosztás, hanem az új szerződés megkezdése nézve tesznek nagyon fontos; az október 1-i dátumot és ez az, hogyha engem a karterle léptét 8 nagyobb tejkereskedők mintegy boykottronzi akar, vagy tejem árát leszorítani akarná, úgy én könnyebben szerezek magamnak október 1-én kezdődő szállításra átvételt, mint január 1-re; a mely hiszen mindnyáján tudjuk, hogy a tejfogysztásra a legjobb hónap; október hónap; október és december, a január-márcziusi ciklusban ismét eskenkés áll be. Ebből a szempontból tehát határozottan szükséges a szerződési idő lejárta tzeptember 30-ra áthelyezni.

Nem értem mit akar az első pont megokolásának a következő tételével mondani: A szerződési év megkezdésének a szerződési év a jövőben január hó 1-én kezdődik? Ez körülbelül úgy hangzik, mintha az én három évre kötött szerződéssem joghatálya a bizottsági stipulációk általánosítása esetén megszűnnék. Noháti ill képtelenség egysszeriben nem tartok lehetőnek, ez a törvénysszerűen egy 8 tagból álló konzorcium kieszelje liszansz által megválasztja volna.

A 2-k pont így hangzik: A szerződés mindig egy kifejezetten meghatározott tevélségnyereségre vonatkozik; a tejtermelőnek meg van engedve ennél 20%-al kevesebbet szállítani; a tejkereskedő azonban nem tartozik többet elfogadni, mint a mily mennyiségnek a karterlben magának a karterlnek a tejtermelő a kikötött 20%-nál is kevesebbet

jet szállítana és előzetesen erre a tekereskedő beleegyezését nem bírja, ugy a termelő a kevesebbet mind az elvett 3 kr kárpóttást tartozik a tejkereskedőnek fizetni.

Ezen pont megokolása igen hosszú és a tejkereskedő szempontjából jogsok látszó; s nem akarom vele utainai az olvasót, hanem áttérek azon óriási veszély megvilágítására, mely a fenti követelések elfogadása esetén a gazdát fenyeget.

Először is a 20%-nyal olvérést kevének találom, különösen nagyon kevének a kisebb termelő szempontjából, aki például egyáltalán nem segíthet magán, ha a téli — a kereskedőre nézve legjobb hónapokban — tehénei nem adják meg a kikötött tevélségnyereséget, aki még pázra volna is, egy vagy két friss fejű tehénei beállithatja; de mincesse épülete, ha csak esetleg legjobb fejű egyedét potom áron el nem veszteti, az ilyen termelő a 2-ik pont rendelkezéséi szerint azután egész évi jövedelmét bírsgároka fizethetné. De kevének találom a 20%-nyi ingadozás még a nagy termelőre is és ezt legalább 25%-ra kellene felváltani, hogy az őt is csak az őt meg nem állitható ki a kikötött tevélségnyereség, ha a tenésztet teljesen öszi előltre van berendezve.

De menjünk tovább. Mit tenne azon termelő, aki például 100 tehénelő 600 vagy 700 liter napi tejszállításra kötelezte magát és beleszállított a köröm- és szájfélék, amikor tudvalehető a tehozam teljes felérését még azon aól is, sőt a betegségi kihat még a legközelebbi év tevélsére is? Ebben az esetben fizethetné napi 9—11 frt bírság mellett annyit, amennyit tenésztete két év alatt sem jövedelmézt tisztán. Ez kézen fekvő körülmény és mégis volna ezen a karterlben gazda tagjai is, akik ezeket a dolgokat megszavazták.

3-ik pont: A tejtermelő egy időben Bpestre másnak, mint az 5 éves szerződést kötvé vonéket tejet nem szállithat. Ezt méltányos dolognak tartom, mint a mely a termelőre nézve nem jár kártal, miután nem zárja ki, hogy éves szerződés idején időben több vonéket is szállithasson tejet.

4-ik pont: Ha a tejtermelő az év szeptember, október, november, december, április és május hónapjaiban a kikötött tevélségnyereségnél többet szállít, ugy a többlet minden litérjénél e szerződési áron fölül még egy kölcsönösen szerződéséggel megállapított összeget, mint prémiumot van kötelező a tejkereskedő a termelőnek adni, mely azonban litérjénél egy krajczárnál kevesebbet nem tehet.

Hol itt a viszonylagosság? A 2-ik pont szerint, ha a termelő a 20%-nál is kevesebbet szállít, akkor litértenként 3 kr bírságot fizet, mely ellenben ha a legjobb hónapokban többet szállított, akkor elégedjék meg 1 kr prémiummal, mert többé semmiesetre sem fognak adni. Ez nem helyes.

5-ik pont: A tevéltet Bpestre a szerződéséggel kikötött állomásra szállítva (ab Bpest) érteik stb.

Ezen pont szerint teljesen méltózkodó és a felek szabad egyezkedésére bizádo. Ne tudunk például híron tevélségnyereségben a tejet a revő az istállónban veszi át és továbbra megbizottá állt kezelteit, kinek mi lakást adunk. Ezen rendszerrel mindeketlen nagyon meg vagyunk elégedve, nincsen tehát semmi ok, hogy oly módozatot megváloztassai, amely mindkét felet teljesen kilegíti.

6-ik pont: A termelő részről a tevélségi tevélségnyereség foglalkoz és megszajja a bírságokat, melyeket a termelő fizet bezabonyított hamisítás esetén. Ambar a megszabott bírság igen magas; de méltányosnak tartom, hogy a kereskedő az ilyenmi büns megkövetésök ellen megvédedessék. Vajha a gazda meg tudná magát mindezt léven veltáris szerződés esálatóll, Terhesse a termelőre nézve ezen pontnak a tevélségnyeresését tárgyaló

rése, mely azt mondja, hogy a tej savanyodása annak megkezdése után a termelő panyvánál bízalmi embernél legfeljebb 2 órában belőle bejelentendő, vagy a fejelt távirralag közlendő. Ez mindenképp a gazdára, de a tisztásra, hogy más uton nem orvosolható. Ha pedig a tej nem bír 3%-os zsírtartalommal vagy egyébként nem normális összetétellel a rossz takarmányozás folytán; és nem hamisított és a termelő a kereskedő felszólítására 8 napon belül nem segít e bajon, hogy akkor csak 3 frotot kapjon a tejtől; bár súlyos, de megérdemelt büntetésnek tartom.

7-ik pont: A tejszállításhoz szükséges karnakát a tejkereskedő tartozik adni, a tejttermelő ellenben tartozik azokat tisztán kezelni.

Ez oly kívánás, a melyet minden gazda igen szívesen elfogadhat, s így sok oknál fogva.

8-ik pont: A kamuczóra vonatkozó, melynek megváltoztatásait a felenek hiszta.

9-ik pont: A tej árának havonként kétszer leendő megfizetését szabályozza, magában lényegtelen.

10-ik pont így szól: A peres kérdések eldöntése a budapesti árú-és értéktörvénnyel valóztott bíróságra bízatik.

Ez oly kivánás, a melyre a gazdaságaink közül azt hiszem egy sem fog belemenni, bár mennyire leírja e a megoklás ezen törvényben kívül álló bíróságnak pártatlanságát és olcsóságát.

Ezzel végimentem a „Budapesti tejkereskedők egyesületé, mint ipartársulat” által terjesztett szabványokon és tölem többelőlő iparkodott megjelölt azon pontokat, amelyek egy-egy szíret képeznek a gazda, mint tejttermelő boldogulásának útjában és a melyek oly termelőket, hogy ha azokat egyik-másik termelőnek sikerülne is átúrni; de a legnagyobb résznek lábain éltetéséylet sebeket üthetnének.

Legnyltuk tehát résen és ha a tejkereskedő általam változt (igazi nevén) kartejlelt kimutatott egészen megköntő, egy tömörüljün azonnal, szaktikus meg összekötéseinket természetien eddigi evővönkel és adjuk tejtünk egészen új embernél, a kik bár kisebb; de még mindig tisztességes nyereséggel be fogják érni.

Lindner Sándor.

NOVÉNYTERMELEÉS.

Rovatvezető: Kerpely K. úrnán.

Az őszi mész szántásról.

Ő a jóvmelőmező termelés egyik főfeltétele a megfelelő talajmivélés a helyes talajmivélésnek pedig egyik főkövetelménye az őszi mély szántásban gyökerezik, melynek alkalmazásával a következő évig a gyökér, kapás vagy gumós növény valamint gabonafélék nál talajunkat kedvező módon előkészítjük.

Jó vetésnél akkor van, ha földjeinket jól készítjük elő, mert az ősszel vetési munkálataknál, legyen az bár őszi vagy tavaszi, az előzetes talaj előkészítés a jó dolog, míg e mellett közvelten a vetést megelőző munkálátok másodszorban jászának csak fontos szerepet s az előzetes bemunkálástól van függővé téve sikerük.

Talajkörülményeink a mérvadó abban a tekintetben, vajjon az őszi mély szántás mely mértékben eszközölhető, tehát mindig a legnagyobb körültekintéssel kell eljárni, annak foganatosításánál és fokozásánál. A különféle talajminőségnek, melyek azonban elég mély termő réteggel, fokozatosan 2—3 hüvelykkel haladhatunk mélyebbre, s a mély művelésre való átmélet lehetőleg kapás vagy takarmánynövények előtt történjék, mert a kalászosok tápanyagszükségletét inkább a felsőbb rétegtől szerzik be, s ez a jelenleg újonnan felszínre hozott réteg volna, míg a kapás és

takarmánynövények többnyire a talajnak mélyebbre rétegtől táplálkoznak. Az állatorvosi-gyógyászat azonban mindig lépést kell tartani a fokozatosan eszközölt mély műveléssel, nem csak azért, mivel az ugynevezett nyerselőlebe halmok tápanyagok csak egy része van eldőlő állapotban, hanem a talaj fizikai állapotán eszközölendő javítás czéljából, az az halmaz állapotának lazábbá tétele végett.

Fokozott elővigyázattal kell azonban eljárni akkor, ha termő réteggel sekkélyebb s alatta kevésbé jó állatunk van, lit már a rendszeres mélyművelés alkalmazása évek munkája leszen; s egyzersere csak 1—2 hüvelykkel haladhatunk mélyebbre, nem mulasztván e a kapás vagy takarmánynövényeket jól megrágyázni. Alkalmazható előnyösen a zöldrágyázás is, mely nagy mértékben gazdagítja tápanyagokban a talajt valamint az alszántott növények és gyökerek annak fizikai tulajdonságait is előnyösebbé változtatják.

A kavicsos altalajtól sem szabad visszariadniuk, de itt lehetőleg még nagyobb körültekintéssel kell eljárni. Ismeretese a kavicsos altalaj hátrányai s annak vízáteresztő képessége, melyet a fokozatosan eszközölt mélyműveléssel csökkenthetünk. szaporított szőnyeggyepek, a természetesen jóvő munkája kevésbé a kavicsosak, de mélyebb réteget alatta s mint ilyenben a növénygyökérzet kedvezőbb feltételek között terjeszkehetnek, mintha áthatolva a sekély felületi rétegen egyzersere a kavicsos talajhoz jutna. De azután mélyebbé válva a termő réteg, absorbeáló (tápszerző) képessége is nagyobb lesz s a kavicsok kevesebbé válnak a talajban részegzők.

Kedvező talajfeltételek mellett a lejjebb hatolós fokozatosabb mértékben eszközölhető, bátran haladhatunk alább. Mély termőrétegtől talajunknál nincs okunk attól tartani, hogy a felszínre kerülő úgyszólván még őserőben levő föld a termelés kedvező voltára zavarólag annak itg alkalmat nyújtottak a legovóval, valamint a nedvességgel való ártalmossá, szoval a vegyi átalakításokat nagymérvben elősegítik.

Folytathatjuk azután a mélyművelés fokozását a takarmánynövények előtt, kivert az évelők, valamint légenygyűzők áll. A lucerna-és berefélék gyökérzetükkel különben is mélyen szorítják megcsinált, kivált ha nedves körülmények között tenyészhetnek s azt az időmelyt különben a mélyművelés hiánya okozta terjeszkedési akadályok leküzdésével töltötenek, növekedés és fejlődésre fordíthatják. Azt pedig említeni sem kell, hogy a kedvező körülmények között fejlődésnek indul tenyészés máris feljárt jelent. Minél gazdagabb valamely növény gyökérzete, annál intenzívebb volt annak talajlátközési is.

Az őszi mélyítésnek légenygyűzők áll való alkalmazásánál hasonlóképpen kedvező tért nyújt a gyökérzet duzsabb fejlődésének s a dus gyökérzetben nagyobb számban előforduló légenygyűző gumósokká a talaj legértékesebb részét képezik. A talajunk a legújabb körülmények eddig légeny híján szűkölködött, már az által is rendelkezni fog s így a következő kalászos növény sikere nagy mértékben biztosíva lesz. De meg azt sem szabad szem elől tévesztetnünk, hogy a dus és kiterjedt

gyökérhálózatból bír növények, melyek csak akkor lesznek ilyenek, ha mélyművelés utján kedvező körülmények között terjeszkehetnek. Gyökereik a talajban maradnak s a letakarítás után korhadásnak indulva a talaj humusz-tartalmát gazdagítják, másrészt annak lazábbá tételéhez is nagyban hozzájárulnak.

A czukorrépművelésnek különösen elengedhetlen feltétele a mélyművelés. Nézzük csak meg a czukorrépa kiszedett állapotban, mint a hogy sokszor vagyonokon is alkalmunk van látni a hosszú alakjáról a mikénti talajművelésre azonban biztos következtetésünk van. A szép hosszú formás és oldalgyökér nélküli czukorrépa mély művelésre val, míg a sok elágazó vastag mellékgyökeres groteszk alakokat formáló czukorrépa magán viseli a sekély művelés jeleit. Mert hisz természetes dolog, hogy a mélyen művelt talajban a czukorrépa gyöke aszálytalanul fejlődhetik s az életteltételekhez szükséges tápanyagokat a talaj mélyebből asszimilálhatja, míg a sekély művelésnél talajban egy bizonyos korlátú mélységig lehatol, ott azután a műveletlen talaj okozta nehézségekkel fog találkozni, kénytelenle vastagabb oldalgyökereket bocsátani, hogy az azokon levő használgyökerecskék segítségével átjáró irányba terjedjenek. Ez azonban már a szomszédosoknak kellene táplálkoznia, vehesse fel a szükséges tápanyagokat. Es, hogy a mélyművelés előnyei, mint egyéj lánccszem a másikkal, szoros összefüggésben vannak, kísérjük csak figyelemmel pl. az árpa fejlődését s annak terméserejét, melyet mélyműveléssel kapás előzőtt meg, összehasonlítsunk azonos körülmények között a mélyműveléssel, vajjon melyik előnyére fog dönteni. S ha így sorra vesszük a többi kalászosokat, vagy bármely gazdaságunkban termelteteni szokott növényféléseket, mindmennyia a mélyművelés, az őszi mély szántás előnyeiről lesz kézzelfogható tapasztalatok.

Hazánk gazdaságainak egy nagy átlagban, kivált a szőlő-és borsótermelés kedvezőtlenség s ha megfontoljuk azt, hogy a mélyművelés utján nemcsak a fenti előnyöket, hanem a talaj víztartóképeségét is nagyban fokoztuk, amennyiben a től csapadéknál, hözvén azt talajnyuktat a talaj től nedvességéből többször rákötözhatunk e arra az időkre, mikor eszék szokás könyörögni. Nálunk június hónap többnyire szárazság szokott traktálni; nézzük meg csak ilyenkor a vetések állását s amelyn az tapasztaljuk, hogy a szárazságtól kevesebbet szenvedett, ott nagy valószínűséggel következtetünk a mélyművelés alkalmazására. Igaz ugyan, hogy a rendszeres mélyművelés az igazságonk szaporításával s az ehhez alkalmas talajműveléssel a növénytermelés növelésével jár, de már enélkül intenzív gazdaság el meg képzhető, s valamint az iskolás gyermek akkor fog csak tudni olvasni, ha az abcét ismeri egy földművelésnek is az abcéjén a mélyművelésben a helyesen alkalmazott őszi mélyszántásan épülhet fel gazdaságunk jóvmelőmezője, tehát a mélyművelés talajművelés körülményében olvasni csak az fog tudni, ki annak abcéjét: a helyes talajművelési ismeri.

Vimner Lajos.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Monostori Károly.

Jövedelmező hizlalás.

A „Köztelek” ez évfolyamának október 16-iki számban két rendbeli hizlalt takarmányösszetélt jelent meg, melynek ötletéből a feljegyzéseim tartom néhány észrevételt tenni.

Már régen figyelemmel kísérem azokat a tanácsokat, melyek a lap hátsóiban megjelenek takarmányozási kérdésekben, de megvallva az igazat, magam is nálunk pártján állók, a

kik állást foglaltak ezen taneosokból kifolyó takarmányösszetételek ellen, de nem azért, mert Wolff vagy Kühn szabványain szerint készülték, hanem azért, mert egyről mindig vagy többnyire megfeledeztek a taneosadók, t. i. a *pénzkérdésről*.

Egy 500 kg. élősullyal bíró állat napi takarmányát ritka esetben tudják összeállítani 32 kron alul; pedig mondanátok, hogy ami 30 kron alul nem esik, az ritkán számítható nyereséges takarmányösszetételnek.

Ime, egy lapellendyában, a 417. és a 431. számu kérdésre adott válaszok.

Ha a szénaféléket 1'50, a tavaszi szalmát 0'60, a répát, zombolyát 0'30, a kukoricadarát 4'50, az olajpogácsát 5'00 és az árpat 6'00 frttal számítva métermázsánként, akkor egy 500 kg.-os hízókörű napi takarmányát az első esetben és a 3 időszakban 33'15, 41'4 és 39'37 kbn. a másodikban 38'7, 41'8 és 40'87 kbn. kerül.

Ha ezeket a takarmányokat gazdaságokban össze nem lehetne tenni: hajgán! a de a legtöbb esetben éppen az ellenkezőről győződhetünk meg.

Nézünk pl. a 417-ik kérdésre adott választ.

A rendelkezésre álló takarmányra, zombolyázott csaláمدé, luczerna- és zabosbükkönszéna, valamint árpaszalma, zabszalma és kukorica feles mennyiségben adagolások s ezekből összeállít J. G. az I. időszakban és 1000 kg. élősulyra egy takarmányösszetételt, mely áll 50 kg. repából, 10 kg. zombolyából, 16 kg. luczernaszénából, 2'5 kg. buzapolyából, 4 kg. kukoricadarából, összesen 33'15 frt értékben: a II. időszakra 40 kg. répát, 5 kg. csaláمدé, 18 kg. luczernaszénát, 3 kg. zabosbükkönyt, 7 kg. kukoricadarát 41'4 frt és tékben: a III. időszakra 40 kg. takarmányrépát, 5 kg. csaláمدé, 14'50 kg. luczernaszénát, 3 kg. zabosbükkönszénát és 7 kg. kukoricadarát 39'37 frt értékben.

Az én ajánlatom más.

Kühn Gyula szerint (s ez alkalomból figyelemzetem gazdátársaimat, hogy ne ragaszkodjanak Wolff merev normatívumához), tehát Kühn szerint kell 1000 kg. élősulyra a hízalás 3 időszak alatt 1'8—3'0 kg. emésztéshető protein, 0'5—1'2 kg. em. zsír, 12'5—16'0 kg. em. légmentes anyag, 20'0—30'0 kg. szárazanyag.

Legnagyobb súly a táparányra fektetendő. Ez az I. idősakra 1: 6'5—1: 8'0, a II. idősakra 1: 6—1: 5, a III. idősakra 1: 6 vagy ennél kissé tágabb.

Már most is van nekem 40 db ökröm, melyek hízhalandók. Ezek 500 kg. szállítási súly mellett normak (40,50—20'000 kg.-ot, vagyis 20-szor 1000 kg. élősulyra kell a szükséglet kiszámítani).

Ha tehát 1000 kg.-ra kell 1'8—3 kg. e. protein, 12'5—16 kg. e. légmentes anyag, 0'5—1'2 kg. e. zsír, 20—30 kg. szárazanyag, akkor 40 500 kg.-os öbörnek kell 36—60 kg. e. protein, 250—320 kg. e. légmentes anyag, 10—24 kg. e. zsír, 400—600 kg. szárazanyag.

Takarmányösszetételeim következők:

I. idősakra (60 nap):

	Emésztéshető protein	légmenty.	zsír	szárazanyag
1000 kg. répa . . .	11'0	100'0	1'0	120'0
300 „ zombolya . .	2'1	31'2	1'5	64'2
100 „ zabszalma . .	1'4	40'1	0'7	85'5
300 „ luczernasz. . .	28'2	84'9	3'0	252'0
Összesen	42'7	256'2	6'2	521'5

Táparány 1: 6'34.

Takarmányérték 24'45 kr.

II. idősakra (60 nap):

	Emésztéshető protein	légmenty.	zsír	szárazanyag
800 kg. répa . . .	8'80	80'00	0'80	96'0
300 „ zombolya . .	2'10	31'20	1'50	64'2
300 „ luczernasz. . .	28'20	84'90	3'00	252'0
120 „ zabszalma . .	1'68	48'12	0'84	103'2
30 „ napraforgó . .	9'39	74'2	2'28	27'0
Összesen	50'17	251'63	8'42	542'4

Táparány 1: 5'41.

Takarmányérték 27'30 kr.

III. idősakra (50 nap):

	Emésztéshető protein	légmenty.	zsír	szárazanyag
500 kg. répa . . .	5'5	50'0	0'5	60'0
500 „ zombolya . .	3'5	52'0	2'5	107'0
250 „ luczernasz. . .	23'5	70'75	2'5	210'0
70 „ kukorica . . .	5'88	42'42	3'38	59'9
20 „ napraforgó . .	6'26	4'94	1'52	18'0
50 „ zabszalma . . .	0'7	20'05	0'35	42'8
Összesen	45'34	240'16	10'73	497'7

Táparány 1: 5'86.

Takarmányérték 29'875 kr.

Még néhány megjegyzést kell füzönm takarmányösszetételhez. A zsírból hiányzik az első ötletöleg a második idősakban néhány kilogramm. Eltekinthe, hogy a hiány ekefély, s a táparányból látjuk, hogy a protein a felbomlástól védve van, mert addig, míg a táparány nincsen 1: 5 alul, addig a protein mindig hús- és zsírkepződésre fog szolgálni.

Már most nézzük az én összetetelemet és J. G. az számláját.

Az én számlámsom szerint kiadásaink következők:

20,000 kg. bedlítottis súly (40,500 = 20,000) a 20 kr	4000 frt.
I. idősakban a takarmány értéke (24'45 kr. 40. 60)	586 „
II. idősakban a takarmány értéke (27'30. 40. 60)	655 „
III. idősakban a takarmány értéke (29'875. 40. 50)	597'5 „
3 göbösök 6 hóra a 15 frt	27'00 „
4000 frt befektetés tőke után 5% 6 hóra	100'00 „
3 mm. kőse a 12 frt	36'00 „
Világítás	20'00 „
Összes kiadás	6265'5 frt.

A bevétel egy számlájuk ki, hogy az összes feleltett takarmány szárazanyagtartalmát elosztjuk 14-el (mert 1 kg. szulyszaparatul átlagban 14 kg. szárazanyag produkál); ez kitész a mi esetünkben összesen 74912 kg.-ot, melyet 14-el osztva megkapom a szulyszaparatul, mely esetünkben 6208 kg.-nak felel meg.

Az alapsullyal (20,000 kg.) együtt a 6208 kg. szulyszaparatul, tehát az összes sulyt a bedlítottis áron felül (a mai viszonyok mellett) legfeljebb 5 krona értékűnek. A bevétel e szerint nálam 26,208 kg. eladási suly a 25 kr = 6552 frtot, vagyis a tiszta nyereség 286'5 frt és az ingyens trágya.

Ezzel szemben, ugyanezen tétélek megtartásával, de a takarmányforgaszatnánk megfelelőisé J. G. ur számlája következő tétéleket kellett felül: A kiadás kitét: vételárban 4000 frtot I. idősakki takarmányban (33'15. 40. 35 nap) = 464'10 frtot, II. idősakki takarmányban (41'4. 40. 60 nap) = 993'6 frtot, III. idősakki takarmányban (39'37. 40. 50 nap) = 787'4 frtot, cselédizetésben 225 forint, a tőke 5%'-ja fejében 78 frtot, összes fejében 36 frtot, világítás 20 frtot, összesen 6504'1 frt. Miféle, ezen ide alatt J. G. ur 81,130 e szerint nálam 26,208 kg. eladási suly a 25 kr. szárazanyagot etetett fel, szulyszaparatul kitész 5795 kg.-ot, vagyis az összes eladási suly 25,795 kg.-ot a 25 = 648 frt 75 kr.

Ha a kiadásokból a bevétel leromon (6504'10—6487'5) marad J. G. ur összedlítésa szerint 155 frt 35 vesztésé.

A 431-ik számu kérdésre J. G. ur takarmányösszedlítésa a következő:

I. idősakra: 1000 kg. élősulyra naponta: 12 db. bükkönszéna, 5 kg. jómínőségű réti-széna, 6 kg. kukoricazára, 2'5 kg. árpádra, 8 kg. árpaszalma. Ezen kevérekben van 28'45 kg. szárazanyag, 2'52 kg. protein, 14'65 kg. légmentes anyag és 0'59 kg. zsír. Táparány 1: 6'4. Takarmányérték darabonként és naponként 38'7 kr.

II. idősakra: 15 kg. bükkönszéna, 5 kg. jómínőségű, 6 kg. árpaszalma, 6 kg. kukoricazára, 2 kg. árpádra, 1 kg. repeszögöcska.

Ez tartalmaz 29'67 kg. szárazanyagot, 3'08 kg. fehérjét, 14'84 kg. szénydrátot és 0'87 kg. zsirt 1: 5'3 táparány és 41'8 kr ár mellett.

III. idősakra 13 kg. bükkönszéna, 5 kg. jómínőségű, 7'5 kg. kukoricazára, 2 kg. árpádra és 6 kg. árpaszalma. Ebben van 28'40 kg. szárazanyag, 2'71 kg. protein, 14'82 légmentes anyag és 0'63 kg. zsír. 1: 6 táparány és 40'875 kr ár mellett.

En e helyett következő számitás szerint járok el.

Kell 1 napra és 1000 kg. élősulyra: 1'8—3 kg. e. protein, 12'5—16 kg. e. légmentes anyag, 0'5—1'2 kg. e. zsír, 30 kg.-ig szárazanyag, tehát a 50 db. 500 kg.-os állatra: 45—75 kg. e. protein, 312'5—400 kg. e. légmentes anyag, 12'5—30 kg. e. zsír, 750 kg.-ig szárazanyag.

Ezek alapján én adni fogok az

I. idősakban (60 nap):

	Emésztéshető protein	légmenty.	zsír	szárazanyag
700 kg. zabosbükkönyt 50'4	245'0	7'7	583'1	
200 „ zabszalmát	2'8	80'2	1'4	171'4
Összesen	53'2	325'2	9'1	754'5

Táparány 1: 6'5.

Takarmányérték 27'6 kr.

II. idősakban (60 nap):

	Emésztéshető protein	légmenty.	zsír	szárazanyag
500 kg. zabosbükkönyt 36'00	175'0	5'50	416'5	
250 „ zabszalmát	3'50	100'25	1'75	215'0
80 „ repeszögöcskát 20'24	19'04	6'16	70'96	
Összesen	59'74	294'29	13'41	702'46

Táparány 1: 5'4.

Takarmányérték 29 kr.

III. idősakban (50 nap):

	Emésztéshető protein	légmenty.	zsír	szárazanyag
400 kg. zabosbükkönyt	29'8	146'0	4'4	533'4
200 „ zabszalma	2'8	80'2	1'4	171'4
100 „ tengeridra	8'4	60'6	4'8	85'7
60 „ repeszögöcska 15'18	14'28	4'62	54'0	
Összesen	55'18	295'08	15'22	644'5

Táparány 1: 8'0.

Takarmányérték 31'8 kr.

Ezen adatok alapján most már kiszámíthatjuk, hogy mely hasznosabb vagy vesztéséggel bizalmunk az én és a J. G. ur által fölállított takarmányösszetétel alapján.

Az én összedlítésom alapján költségeink kiösznek:

1. 50 db ökr a 500 kg. a 20 kr. =	5000 frt.
2. I. idősak álló takarmányépén =	870 „
3. II. „ „ „ „ „ =	870 „
4. III. „ „ „ „ „ =	705 „
5. 3 métermáza só	= 36 „
6. göbösök	= 120 „
7. 5000 frt 5% kamatja	= 275 „
8. világítás	= 20 „
Összeg	7944 frt.

Ezzel szemben, miután 170 nap alatt 119,546 kg. szárazanyagot etattak fel és miután 14 kg. szárazanyagot rendszeren 1 kg. súlyszaporulatot eredményezett: az én takarmányozásom mellett 8539 kg.-al fognak az ökrök súlyyabodni, vagyis hizlalás után 33,539 kg. súlyt fognak eladhatni 25 krajczárjával. Miután én 8384 7/8 frtnak felel meg, a kiadások leosztásánál marad az 50 ökrök 440 forint nyereségünk.

Nem hiszem, hogy J. G. ur drága takarmánya mellett ilyen eredményt érjünk el!

• Nézük azonban igazam van-e?

Az ő bevételei és kiadásai következők:

1. Vételár	5000	frt
2. Takarmány		
I. időszakra (40 nap)	774	—
II. " (50 nap)	1045	—
III. " (40 nap)	817 4	—
3. 3 mm. só	36 0	—
4. góbblyások	220 0	—
5. kamat	88 4	—
6. világítás	20	—

Összesen 8008 8/8 ft.

Azon időszak alatt, míg az ökrök le voltak kötve, vagyis 130 nap alatt hiztak 5995 kg.-ot, vagyis eladások az összes súly kitett 30,995 kg.-ot, 25 krajvál 7748 frt. Hizlalási vesztesége e szerint 252 frt 80 kr.

Gomba (Pestm.), 1897. október 30.

Semere Huba.

Czikirő urnak — mint látnák — az a lényeges kifogása, hogy takarmányozási kérdésekre adott feleleteinkben a pénzkérdésre nem terjedeztünk ki.

Ennek meg van a maga oka.

Soha egyetlen kérdéstevő se kért bennünket arra, hogy a jövedelmesség tekintetében is véleményt mondjunk, vagy éppen *ismeretlen* körülményekkel és viszonyokkal számolva kiemondjuk, hogy hosszal vagy kárral fog jámi hizlalás.

Durultságért egyebet nem is kelthetne, ha mi nem ismerve a körülményeket, minden adott esetre pl. a budapesti takarmányárakat alkalmaznók, avagy egész önkényesen azt mondónók, amint czikirő ur mond, hogy a széna 190, a szalma 60, az árpárdra 600 krajczár stb. mikor a *specielis* körülmény dönti el, hogy ennyi-e hát azon takarmány értéke vagy több, avagy kevesebb ott a gazdaságban s ennnyel kebbe-e hát szárazanyag, vagy többel, vagy kevessebbel.

Mitőlünk pusztán takarmányszabványt kérnek s mi számítunk, *Dietrich és König* szerint, az *adott takarmánnyal*, melyekről még csak nem is sejtjük, hogy mennyi pénzben vannak a gazdaságban, az előlátszati költségüket és nem a piacci árakat tekintve.

Ha másnak tetszik, pl. *Kühn* szerint, jó-hiszemüleg *felvett* takarmányárát számolni, amik tegye; egy harmadik, negyedik feleletet adok talán *Wolff*, talán *Pózt* szerint a piacci árakkal, szóval: amik aztán ne csodálkozzék senki, ha így pl. a követelek furaság jón ki, ha

A. B. C. D. felet egy és ugyanazon kérdésére:

A hizlalás I-6 szaka:

	A	B	C	D
Tartama, nap	30	60-75	32	40-50 kg.
Keményítőörkölky	25	30	50	35 "
Szalma	6	3	6	—
Széna	3	5	5	—
Tengeridara	1	0 5	1	—
Repezopecássa	0 5	2	1 0 5	—
Rozskorpa	0 5	1	0 5	—
Bükköny	—	0 5	—	—

A hizlalás II-ik szaka:

Tartama, nap	30	60-75	46	40-50 "
Keményítőörkölky	25	30	50	35 "
Szalma	6	3	5	3 "
Széna	3	4	4	4 "
Tengeridara	1 5	—	1	2 "
Repezopecássa	1	2	2	1 "
Rozskorpa	1	—	0 5	—
Bükköny	—	1 75	—	—
Lennag	—	0 25	0 33	—

A hizlalás III szaka:

Tartama, nap	30	—	42	40-50 "
Keményítőörkölky	20	—	40	30 "
Szalma	6	—	3 5	—
Széna	3	—	6	3 "
Tengeri dara	1	—	1	3 "
Repezopecássa	0 5	—	2 1 5	—
Rozskorpa	0 5	—	1	—

E példában, mely W. L. Z. f. évi 21-ik számban foglaltatik, a keményítőörkölky 100 kilóját 20, a szalmát 100, a szénet 200, a tengeridarát 100, a repezopecássát 500, a rozskorpat 400, a bükkönt 600 krajczárnak felel meg körül átlag egy darab 500 kiló súlyú állatnak napi takarmánya A-nál 29, B-nél 38, C-nél 40, D-nél 33 krajczárba s mind a négy gyakorlatból beszélni tudja, hogy a hizlalás kifutott magát.

Ha tehát a mi takarmányunk 33 4/5 és 41 4/4 között mozgó krajczárba kerül, kelle-e, hogy oly óriási deficitelt járjon a hizlalás, amilyent czikirő feltüntet, vagy lehetősége az is, hogy hosszal jár?

Ha a takarmány a gazdaságban annyit érnek vételek, mint a piacban, a számadások közönségen dőljenek jól ki, így számítva, be kell tenni azó istállójátjait szegezés külsőben, ha oly elősrdné árúert, amilyen a mi takarmányozásunkkal előállitható, *hitény 95 krajczár kapható*. Huszonöt krajczáros árú az oly szegény takarmány után lesz, amilyent czikirő ur emlit, s mi évek óta mindig csak az ideális legjebb takarmányösszetételre adtuk példákat, kikirő ráadásul, hogy viszonyai, körülmény szerint módosítsa azokat.

Előrt arányt kihozni légenyartalom és légenyelt anyagok között nem úgy kell, ahogy czikirő ur teszi, hogy mindegy az, akár kevés a zair, akár sok, több-e a fehérje vagy kevesebb, csak az arány kijöjőn. Mi úgy számítunk — s dttantlanlag ez helyes — hogy igenis kellő arány legyen az N. tartalom és N. mentes anyagok közöli, de legyen azért meg minél megközelítőbben a szükséges szerves anyag s ebben a kellő mennyiségű fehérje, szénhidrát és zsr, mert a hizlalás szempontjából távról sem áll az, hogy 14 kiló *akármilyen* száraz anyagot is kiadjunk, hanem hogy elegendő mennyiségű fehérje, szénhidrát és zsr által alkotott *szerves anyag* ad bizonyos súlyú húst és zsr-t és pedig ami tápúsabb takarmányokból nem 14 kiló, hanem jóval kevesebb.

Ha az előrt mennyiséget és minőségét beakarjuk vinni a szervezethez, és oncsóbban tartani mint amennyibe az anyagok kerülnek, nem lehet. Öcsőbb takarmány közönségen rosszabb takarmány s arval ugyanazt előírni, mint a jobbal, az alkalmatosabbal, teljes lehetetlenség. Ne azt tessék hát írtnai, hogy van-e a hizlalásnak olcsóbb módja is, hanem azt, hogy a *jó és jó hizlalás között melyik az olcsóbb*.

Mielőttnök évek hosszú sora alatt egyetlen egy lándcsot tetvén ember sem panaszkodott még arról, hogy kárt vallott, valószínűleg azért, mert gazdagodn etvén jobb gyarapodást, mert minőségét s így jobb árt ért el.

Hissen ha a hus és zsrképeződése pl. mindegy volta az, hogy zsr-t ne is vigyünk be a szervezetbe, hanem annak megfelelő mennyiségű egyéb légenyelt anyagot, ha mindegy volna, hogy csupa cellulósból áll-e a takarmány szerves anyaga, vagy szükséges mennyiségű fehérjéből, szénhidrátból, zsrból,

akkor öktandiság volna a takarmány drága zsrját-étvén, hogy légenyelt anyaggal nem helyettesítsük.

A mi intenzive hizlalo takarmányunkat pénzbeli eredményre nézve tehát nem mályanys összehasonlítani czikirő ur extenzive kiből hizlalo takarmányával. Meltőztassék *Kühn* nyomán a mienkél olcsóbb takarmány összehállítását, de úgy hogy az általa előirt táplálványgazsáksáka abban *szicmelis eszénkök szerepljen* egy, mint a mi számításainkban a *Dietrich König-féle*. Ha a czikirő ur a maga olcsóbb receptjéitől ugyanolyan eredményt remél, mint mi a magunk drágább receptjéitől, úgy ahhoz semmi zavank sincs, más csak az, hogy így reményben ni nem ringatózunk s a kérdések feltevének csak leg-feljebb azt merők ajánlani, hogy állatuk fele állományát tartásuk a Szemere ur által, másfelét az állatunk ajánlott takarmányon, majd kidielő aztán, hogy lehet-e olcsóbb husnak a hizlál egy leve, természetesen egyelőnen kedvező eladási konjunktúrák esetén.

Egyébként a kérdés felvetésénél, ezek nyilvánítását azonban adandó alkalomra haszaltam.

Rovatszélé.

GAZDASÁGI NÖVENYTAN.

Rovatvezető: Mezey Gyula.

A gymnovények vándorlásáról.

¶ A növények elterjedése körül nevezetes szerepet játszanak közlekedési eszközeink. Az élelmiszerek és a ruházati nyersanyagok szállítása csak a növény magját is elhurokol, mely aztán az ékezés helyén kiestirák és ott el is szaporodik. Ez után többféle gymnovény jutott el olyan országokba, melyekben azelőtt ismeretlen volt. A kereskedelem és közlekedés emelkedésével több és több alkalom kintözött a növények magvainak elhurokolására.

Mai nap már országzszerre elterjedt és nagyon kiállhatatlan gymnovényünk a *szerb tövis* — Xanthum spirosum — mely az egész országban után-utólen, romtalajon, szemétdombon s az eléle parlaghelyeken terem, de mint gym is nagyon káros, kivált a *Delé-Oroszországban* és csak onnan jött hozzánk. Bevárandósa egészen új keletű. Először eszlelté nálunk ezt a gymot *Walley* a mult század végén és pedig a Szerémségben; 1808-ban már egész Szlavóniában el volt terjedve, de a Bánságban még 1815-ben sem volt talnathat; 20 évvel később azonban már nagy tömegben volt elterjedt, 1893. óta pedig a déges országban volt látható és már nem maradék délen, de Közép-Magyarországon, szó északi Magyarországon is előfordul; Kássán túl nem észleltém és pl. a Szepességen soha sem láttam, ami azaz magyarázható, hogy fejlődéséhez és magja megérséséhez nagyobb melegot kíván s csakon meg nem terem.

A szerb tövis vándorlása a gymok vándorlásának igen érdekes esete példázsa. Vándorlása kelet felől történt, Dél-Oroszországtól. Romániába 1828-ban hurozolták be az orosz katonák és pedig aztán, hogy a kozákok lovalinak sörénye és farka telidestült volt a szerb tövis magjával. 1830-ban ez a gym Bukovinába jödelkezett és a kolerával egysszerre, amiért is a nép azt a gymot *kolera-logócsnak* nevezte. Hozzáik a szerb setérel került, az által, hogy tükés magja a setések szőreibe kapaszodott s így lett elhurocolva. Tőlünk tovább vándorolt nyugat felé; így jutott Németországba, de ott nem tudott megbonosodni, noha sok helyen fejlődött. A magyar setéssel és a gypjával tovább vándorolt a Duna folyása mentében felétek. Legelőször lépett fel Regensburg mellett, és amóta nagyobb setrés-és gypju-

szállítmányokat a vasut Németországba visz, azótt a szerb tóvis Csehország, Szászország és Porosz-Szilézia sok pontján, továbbá Halle, Jena, Anchen, Verviers és sok más helyen is felépült.

Egy másik elterjedt és káros gyom nálunk, mely idegenből származik az *Erigeron canadensis* vagy *vadrepce*. Ez jelenleg a legelterjedtebb gyomnövényeink egyike, mely a kertekben s a jobb talajú szántóföldeken ropant elszórt szaporodik. Ez a növény pedig a Szász-Amerikából való s onnan hurcolták be Európába 1655 körül és pedig úgy, hogy egy kitömött madár belsejében hozták be a magját.

Ugyanolyan közönséges gyom nálunk az *Amarantus retroflexus*, vagy közönséges paréj; ez pedig a múlt század közepé táján hurcolták be hozzánk Amerikából.

Ezen esetekből is láthatjuk, hogy a növények vándorlása egész közelről érkekelheti a mezőgazdát. S ha a régi időben, amikor még fejletlenebb volt a közlekedés, mégis ábrázolatok egyes káros növényeinek olyan vidékekre, melyeken azelőtt nem ismérték őket, annál inkább történhetik az ma, mikor sokkal fejlettebb az árucseré az egyes országok között.

Leginkább észlelték Európában a növények behurcolását a gyapjú és gabona szállítása körül. E két árucseműből megszámlálhatatlan kocsik- és hajókamennyi vándorol évente Németországba, hogy részben ott feldolgozzák a vast, tovább szállítsák.

Már évtizedekkel ezelőtt észlelték több jóvényt a főriban Szászországban, Lasutz postógyáráll és gyapjúmosó telepei körül, a melyeket a gyapjuval hurcoltak be. Sok új növényt találtak továbbá a gabonakereskedeleme központjain, a hol az idegen gabonát kiraktározták és tisztították, ilyenkor leginkább a hulladék kiszórással által vetették el az idegenből oda szarazott magvakat. München, Zürich, Mannheim, Hamburg s több más központjain a teherátforgalomnak egész tarka serege van az idegen növényeknek.

Míg azelőtt csak közlebbi tájakról pl. Magyarországból, Oroszországból stb. kerültek oda az új növények, addig újabban messziből és messziből tájra jutnak Európa piacára az új növények s hogy melyikből válik egy-egy káros gyom, az csak a későbbi idő dönti el. A Hamburg mellett talált Trigoneina hamosa és a T. lacinata a Nilus partján honos; az *Arneria* hotoideus, a *Poa diaphora*, melyek mind újabban jelentek meg Európában, Észak-Kelet Indiából és az *Amsinckia angustifolia* pedig Chileből került Németországba.

Kiváló figyelmet kell Amerikára fordítanunk. Az amerikai gaboná, luczerna és lőhere beáradása ezen a téren veszedelmét hoz reánk, mert ezen terményeknél gyommagraktak is hoznak, melyek ha nálunk megtelepednek, újabb kalamitást okozhatnak.

Az amerikai luczermáról ezen lap hasábjain több ízben volt s érintve lett az a veszedelem, melyet magunkra vonunk az amerikai luczerna behozatala által. Az amerikai luczernáról több gyomot hurcolhatunk be s azok közül legveszedelmesebb az amerikai aranka, melyet sokkal nehezebb lesz a magból kitisztítani, mint az európai kisebb szemű arankát. Erre újból és újból kell a gazdák figyelmét felhívni, mert ez idén előrelátólag még kevesebb hazai luczernamagot lesz s így még több amerikai mag fog beözönlöni, mint tavaly.

Egyéghány évvel ezelőtt behurcolták Németországba két amerikai növényt, melyek azelőtt nálunk megtelepedtetek és újabb gyomnövényekké válhattak. Ez a két növény két *cuscor-faj*, burgonyafélé növény; a *Solanum triflorum* és a *S. rostratum*. Ezeket az északamerikai szárföldi sikságairól a kenyérnek szánt gabonával hozták el Európába, Németországba s kérdés, nem jut-e el onnan hozzánk is?

A *Solanum triflorum* — magyarul háromvirágú csucsnak lehetne neveznünk — e két faj közül a fel nem többlet és ártatlanabb; ez nagyon hasonlít a mindenütt elterjedt és nálunk is igen közönséges abszólónéhoz, vagy feleget csucsnához (*Solanum nigrum*), mely legelterjedtebb mérges gyomnövényeink egyike. A *Solanum triflorum*nak majdnem ugyanolyan fehér virága és bogrótermése van, mint a mi abszólónéknak, csak hogy bogrója nem fekete, mint a mi abszólóné, hanem éretl korában is zöld és nagyobb is. A virágokra jellemző, hogy legfeljebb hármasfalú álnak egy ágon. A levelei pedig a gyomelánczhoz, pontyolópilipangóhoz hasonlítanak.

A *Solanum triflorum* Európában először 1890-ben jelentkezett, amikor a dőhri (Hannover mellett) gyapjúmosó intézet körül találták; 1891-ben már Hamburg mellett és 1892-ben már Mannheim mellett is észleltetett.

Ennél sokkal veszedelmesebb a másik faj, a *Solanum rostratum* vm, mely arról híres, hogy a hirted burgonyapusztító koleradagórahazájában eredetileg ezen a növényen tenyésztés és ami a telepeknek továbbadták a burgonyamivelés terjedt, a koleradagórahát ezen vad csucsfajról a burgonyára s azóta legnagyobb élensége a burgonyamivelésnek.

A *Solanum rostratum* hazája Mexikó és a vele határos Új-Mexikó meg Texas prairiejei; innen kiindulva állandóan kelet felé vándorol. Mindenütt, ahol fellép veszedelmes és kiálthatatlan gyom. Dél Közép-Nebraskában *bivalyógabonás-nak* Buffalo bogrú nevezik. A rajta tenyésző koleradagórahát pedig azon vidéken lehetelmenné tette a burgonyamivelés.

Ez a bivalyógabonás legutabban már Európába is megtalálta az utat s rövid idő alatt több helyen is lépett fel egyszerre.

Amióta rá figyelmesek lettek, már 9 helyen észlelték u. m. Németország nyugati részén, a Rajna felső vidékén és Dániában. Kérdés, fog-e még tovább terjedni s eljut-e mihozánk is s ha igen, lesz-e belőle is olyan káros gyom, mint pl. a szerb tóvisbőr?

Németországban és Dániában talán nem fog állandóan megtelepedni és nagymértékben elszaporodik, mert magja megéregéshez melegebb éghajlat kíván, de dél és kelet Európára nézve már veszedelmesebb válhatik. Így a Közép-terület vidékén, ahol egy másik túsűcs csucsfaj, a *Solanum sodomaeum* meghonosodott, mely déli Afrikától származik, ott már inkább meghonosodhatik, ugyanolyan hazánkban, déli Oroszországban, s a Balkán félszigeten.

A bivalyógabonás — *Solanum rostratum* — métermagyará nő, szára elágazik és tele van túlaku sárgás túsűkkel; ugyanolyan szúrós a virágot körülvevő kehely is. Levelei hosszúnyelűek, szálkátalanok, szárnnyas vagy hasogatóalakú, tövük keskenyű, széles, felülről a csúcsig elágazó; virágai a burgonyafélé típusú hortok magukon, számosak és rövid ernyővé csoportosulnak; a virág pártája sarga színű. Termése bogró, melyet a kehely körülvesz.

A gyomnövények vándorlása azonban nemcsak felelnek tart, hanem túlnők is behurcolnak olyanokat más vidékre.

A fent érintett esetekben kívül említésre méltó ama legközségesebb burjánunknak, a széleslevelű utlipunak (utifl, Plantago major) a vándorlása Észak-Amerikában. Ezt a dudvát az európaiak behurcolták Amerikába. Észak-Amerika egyik erde vidékén ott található ez a növény az európai minden telepedési helyén s ott marad továbbra is; ha a telepek tovább vonulnak, az ő nyomukban ott marad az utlipu. Az indiánok ezt a növényt azért a "fehérek nyomdokának" nevezik, mert azt tartják, hogy az utlipu mindenütt ott terem a havá egyrészt európai ember lépéte.

Íme tehát vándorlás van a növények között is s a s emberiségnek figyelmesnek kell lennie, nehogy kárt szenvedjen ezáltal.

Páter Bála.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

479. sz. kérdés. Fejős tehenimeket szándékozom koptalni egy kevés répával és malatával ternén. Miután kevés répa áll rendelkezésemre, kérem mennyt vegyek 10 mmásza elősluza, répából, korpából és malatából, és mitűn a korpá 4 fr 75 kr 100 kilója, a mamaladának 5 fr 100 kilója, megtalálom a számadalmat az új etetésnél, ha a tejet 5/2 kron értékesítem. Réti szűnő korpát minőségű elég áll rendelkezésemre, sárj és az tavaszi szalma vegy polya. Mennyt adagoljak ezekből 10 q elősluza? D. D.

480. sz. kérdés. 150 darab 1 éves arány és góbe malacunkat Pestre akvák szállítani eladás végett. Hova szállítsuk és kibez forduljunk ezírt és kiknek ajánljuk meg felhajtás előtt? A sertések állg 34—36 kg-ot nyomnak. Hol szokták kilőben is az ilyen fajta sertést jobban megvenni és milyen napokban, Kőbánya-ra vagy a ferencczvárosi petroleumraktárnál. Megjegyzem, hogy a sertések átmentek a vészen. B. P.

481. sz. kérdés. Milyen szerkezetű lámpák a legjobbak és legelészírebbek istállóban, miűn néhány darabot szándékozom beszerezni és eddig már 2—3 szerkezetű kipróbáltam, de egy sem vált be. B. G.

482. sz. kérdés. 20 év vőn ökröt óhajtanék 3 hónap alatt feljavitani a lehető legkeveseb ökrótármány felhasználásával. Rendelkezésre áll: takarmányóra, loher és bal-tacsimészna, árpa- és zabszalma, polyva és tőrek. Az oklevél szükséges ökrótármánytengerdára képezem. Kérem a szükséges takarmánymennyiséget darabszámra érve közölni. Az ökrök nagyk. B. L.

483. sz. kérdés. Nem rossz erőben lévő kíműrtölt ökrököt óhajtok sörézni, 5 hónapon át. Rendelkezésemre áll: Beverműt-szótt lőhere, továbbá szárított lőhere, kazalban luczerna, árpa- s zabszalma, nemkülönbö ennek tőreje, ugyiszint tisztá zabtőrek és kukoriczadara.

1000 kg. elősluza — naponta két adagolással — 3 czuklusba beosztva, előbb megnevezett takarmányokból miűl mennyit adagoljak, páczoval. Erdőtelek. Sch. E.

484. sz. kérdés. 1. Egy 11 ezer lakossal bíró város összes ürűléli mennyire beköltethető tőrfogat szerint és mennyire, értéken egy évi időtartam alatt? 2. K—l birtokom vadászterüete bérbé van adva és én magam nem bírok vadászejgytel. Ottani felügyelő részére a "vadászterületi gr." czímen, vadászejgytel kértém. A szolgabírósg jogosultnak talála kéresemet, az adóhivatal azonban megtagadta. Második esetben a vadászterület bérleje által akartam beszereztetni a jeget, eközbe az adóhivatal igazat adott volna, de a szolgabíró megtagadta meg, azaz inkább, hogy felügyelőm már szolgálati viszonyban levő egyén, nem lehet másnak vadászterületi? Mely törvényczikk intézkedik erről? Keresztes. T. P.

485. sz. kérdés. Alik igen tisztelt gazdátársaim közül J. Weip béles kocsijármónak készült faragunoy, könnyű homoktű kocsikat használnak, szerfelett letekezőnek, ha tudatni egykednek, hogy a nevezett czég által kiállított faragunoy homoktűok, vagy szerkezetű szilárdasga, mint külső csínja és használhatóságát illetőleg az igényeknek teljesen meg-

felélel-e? Tovább, hogy ugyancsak szerkesztés és kiállítás közzététel mellett nem volnának-e már bent országban is valamelyik kocsiforgalomban megkapható. B.

486. sz. kérdés. Törökjünkönk pálinkát óhajtván főzni, kérekülöm: 1. Mily edény, illetve készleék szerződés be erre a célra? 2. Az engedélyt minő lépések teendők s mily adó alá esik? 3. Egy hektoliter törökjölből mennyi pálinka nyerhető? 4. Hogyan készítenő a pálinka?

487. sz. kérdés. Egy 450 hold kiterjedésű birtokrészelet vízvesztéssel akarjuk eszközölni, mely czézből a kulturtermékek egy kiadottát óhajtjuk igénybe venni. Szükségekét közzé, milyen eljárás követendő egy kulturtermék igénybevételével, mily készpénzkiadás fedezendő ily esetben, az érdekelteket álta.

D. R.

488. sz. kérdés. Egy a vasúttól egy órányira fekvő gazdaságomban igen sok jó vörös here és réti széna takarmányom van; ezenkívül kukoricám és korpám feles számban csak takarmányrépám van kevés. Mindazonáltal a rendszeres több származatát álltam be hízalásra fiatalokat, vörös-tarjakat. Ezek máig fentiekben kívül töket kaptak. Kérdésem tisztelt gazdatisárának, még 5 hónap van hátra, mivel pótoljam a répát? mert cukorgyár sincs közel, honnan repavelet kaphatnék és a meglevő répát az utolsó 2 hónapba akarám etetni. sh.

Feleletek.

Megnyúlódott bor javítása. (Felelet a 476. sz. kérdésre.) A megnyúlódott és kesz kádba boroztatott víz víz-összeprével jól megvertví, hogy a levegőtől lehetőleg bense érintkezésbe jöjjen. A jól megpaskolt borból a nyálkás anyag a hordóban le fog ülepedni, kivált ha hektónként pár száz gramm spanyol vagy porcellánfölddel, illetőleg 10—20 gr. cseresavval derítjük. Az ülepedett bor frissen készített horoldóval fejtsék át, majd alkalmazott cseresav elválasztása végett gelatinnal megderítjük. Ha friss borseprők van, azaz újra erőszethetjük, de ez esetben hektónként célszerű egy kilogram tisztá cukrot adni bele.

Egyébiránt a baj fiatal és tökéletlenül kirokolt boroknál leg fel oka hátránnyal, mely legbiztosabban mintegy 70 C. fokra történő melegtés (pasztörözéssel) pusztítható el.

Friss borral a hibásat ne tessék keverni, legfeljebb is csak a pasztörözés után. Egyébiránt a baj újabb felépésé azáltal is akadályozhatjuk, ha a bor szesztartalmit tisztá szesz hozzáadásával legalább 10% -ra felemezjük.

Gy. J.

Hasas kocák markattása. (Felelet a 477. sz. kérdésre.) Vártunk gyakorlati téről jövő feleletre, de eddig hiába. Kérdésemet némileg tájékozandó, a következőket mondhatjuk.

Ha jól ártjuk, tulajdonképpen csak hasas és nem szoptatos kocák óhajtama makra hajtani, de ha ezt lefelezt után is tenni akarja (mert hiszen szoptatos kocakról is szól) úgy se mondhatnánk egyebet, minthogy hasas és szoptatos kocaknál egyaránt veszélyes vállhatik a makulátus nem a makk miatt, mely mindennemű sertések okkal-móddal kiváló esélyét képezheti, hanem a novembert és decembert kedvezőtlen időjárás és esetleges kisebb nagyobb hó miatt.

Mert kérdéstevel eljárását úgy képezelmük, hogy hasas vagy már szoptatos kocákat a jelzett moslék naponta reggel megintam, aztán kibájtán az erdőbe. Azok ott lennének este-felég, akkor behajtánam s ismét kennek atthon a moslékhoz, bizonyán ekkor is és reggel is langyosan. Hát ez így egészen be-

lyes volna, csakogy az esetleges zord időben és nagy hóban a hasas kocák érésében áll-fiznának s valószínűleg elvetnének. Nem sokkal állunk jobban a szoptatos kocaknál, mert ezek egyfelől kevesebb tehet szolgáltánam az óthonmaradt malacoznak, mint kivárató volna, de másfelől fagyás folytán kiserespedezt cseesimibókat kapnának a szoptátosban így is növekednek a kalimatás.

Lehet rá eset, hogy november folyamán, sőt deczemben is, ha bárd ideig, de kedvező az időjárás, különösen 10 óra között. Ha így esnek, a hasas állatok bizonyára minden baj nélkül malokoltathaj kérdéstevel, de mert kocái deczembenre fadzanak, a szoptatókat alig.

Ha szamiatás tesz és úgy találja, hogy a makknak összegyűjtése és behordása kifizeti magát, úgy kétségtelenül legáltalánosabb ottmentés fel az. Fagymentes száraz helyen hosszabbam is el lehet tartani a makkot, tehát lerázása és felszedése már most indokolt lehet.

Egyébiránt a makk tudvalevőleg hízaló előseg, azért tenyészokozaknak nagyobb adagok nyujtani nem tanácsos; minthogy pedig a makk is a feldő, szükséges figyelmünk kerüli a bélsárlást s ha az eszedelmek, kiseri és konyhasó keveréket célszerű az állatoknak nyujtani, hogy a kiserésű $\frac{1}{4}$ -ed részt középe pl. az 50 anyára és egy hétére számított $\frac{1}{2}$ kiló sónak. (M.)

Féjős tehének takarmányozása. (Felelet a 479. számú kérdésre.) Δ Minthogy kérdéstevel csak kevés repával rendelkezik a következőkben takarmányozza teheneit: 1000 kg. élősúlyra s naponta adagolnám: takarmány 10 kg., buzakorpa 6 kg., malacsirava 4½ kg., rútszén 10 kg., kiserésű 9 kg., szarvaszén 3 kg., buzapolya 3 kg. Ezen takarmánykeverékből 25307 szárazanyag, 2498 fehérje, 12375 szénhydrát és 0421 szir foglaltatik 1:53 arány mellett.

A takarmány elkészítését illetőleg a répát apróra szelvelet keverni kell a buzapolyával, korpával és malacsiravával. Szarvaszénnek etendők. Minthogy a vizenyös takarmányfélből a repából csak nagyon keveset etethet, — 10 kg.-ot, holott rendszeren 45—50 kg.-ot szokás — ajánlatos, hogy a teheneket naponta többször itassák.

Szükséges továbbá naponként és fejenként 10—20 gr. sót nyujtani a tehéneknek.

Az azonban nem vagynak képesek megmondani, hogy ily istállóban, hogy a fentiekben közölt takarmányozási eljárás minden tekintetben kifogás-e fizeti magát, mert abból, hogy a korpa métermázsáját 4 frt 75 korpa, a malata métermázsáját 5 frton veszi és hogy a tejet 5½ korpa arúsítja, a jóvedelmezőségre nem következtethünk. Hogy m.legre késszibessünk egy tejadzsász üzeméről, — legyen az kicsi vagy nagy, — tudnunk kell először is, hogy mennyi tejet adnak a tehén állat, hány tehen van, mennyi a tej napi ösvánatuma s mennyi az időt vilékene a tej átlagos ára évszakok szerint, tudnunk kell továbbá, hogy a feleletet takarmány mindegyikének mi az értéke ott a helyszínén stb. stb. Még ekkor is csak körülbelül tájékozódhatunk a teljesermék eredményesség felől, mert a takarmány egy része venhes tehéneknek a magzat táplálására, valamennyi tehénnek pedig a trágya produktálására is fordítatik, amit szintén számításba kell venni. E tekintetben tehát kérdéstevel tehet legmegbizható számításait az itt mondottak figyelembe vevésével. (J. G.)

Vészen átesset malcozok értékesítése. (Felelet a 480. sz. kérdésre.) Jól értesült forrásból tudjuk, hogy 36 kiló súlyu sertéseket a hentes nem igen használhat, azokat tehát a ferezvénnyel rakodónalóvalag el kellene kördésztetni vesztetgetni. Ha úgy igaz volna okadökéleni malcozait, úgy forduljon

előbb felvilágosításért levélleg valamelyik ottani sertésüzemelőhöz, pl. Hammer Antalhoz. Ha ellenben célszerűsége gondolat kérdéstevel, úgy mint mi, hízalónak eladni állatait, úgy keresse meg levéiben Schreyer Armin sertéseskedőt Budapest, Köbányán.

Tekintettel arra, hogy malcozai — mint mondja — a sertésveszen átetek, ajsánaj fel esetleg azokat ajánli czélzokra az „Erdélyi Gazdasági Egyesület”-nek Kolozsváron, vagy a földmívelésügyi miniszteriumnak Budapestben. Így talán még legjobb árt érhet el a szir.

Ökrök hízalása. (Felelet a 483. számú kérdésre.) A közölt takarmányfélből 1. élősúlyban 1000 kg. élősúlyra és naponta követhető mennyiségű adagoljam: beveremlő 16 here 25 kg., kukoricazarda 8 kg., árszámala 10 kg., buzakoték 2 kg., luczeraszena 0½ kg. A II. élősúlyban: beveremlő 16 here 20 kg., kukoricazarda 10 kg., árszámala 5 kg., buzapolya 2 kg., luczeraszena 15 kg.

A III. élősúlyban: beveremlő 16 here 20 kg., kukoricazarda 10 kg., árszámala 5 kg., buzakoték 2 kg., luczeraszena 12 kg.

Ezen takarmánykeverékek a J. King-Th. Dietrich-berlini állattészta-műve által állítattak össze. Tartalmának pedig az I. élősúlyban: 30893 szárazanyagot, 2508 fehérjét, 14346 szénhydrátot és 0741 szirt 1:64 arány mellett.

A II. élősúlyban: 31809 szárazanyagot, 2999 fehérjét, 14899 szénhydrátot és 0833 szirt 1:53 arány mellett.

A III. élősúlyban 29254 szárazanyagot, 2703 fehérjét, 13954 szénhydrátot és 0797 szirt 1:589 arány mellett.

Ezen takarmánykeverékek mindegyikében nagyobb a szárazanyagtartalom, mint amennyit a tápanyagszabványok előírnam, de ezen segíteni nem lehet, mert ha kevesebbet vesznék az illett takarmányfélből, úgy nem jutnának be a hízás szervezethez annyi táplálékanyagot, amennyi szükséges, ami aztán a hízaláségség meletére nem lesz előnyös.

A nagyobb szárazanyagtartalom azonban, minthogy csak a takarmány teriméjét növeli némileg, a hízást nem akadályozza.

Emellett az I. élősúlyban 35—40 gr., a II. élősúlyban 45—60 gr. és a III. élősúlyban 40—45 gr. denaturált só adagolnám fejenként és darabonként.

Megjegyzem, hogy tekintve, miszerint a fentebbi összállításban a takarmány teriméje nagyobb a rendszerű, úgy hogy az ökrök kézi etetésnél eléggé ki sem használhatná, a háromszori etetés inkább indokolt. Feltnük a darval való pazarás is, de az adott takarmányból lehetőleg elemleges szénhydrátot kihozni a tengeri adag emelés nélkül; emelven pedig ennek adagját, lehetetlen túl nem légni a keletkezett hízadást; szélassá hozni ki a kellő szénhydrát lehetetlen, mert borrhod módon emelkednek a szárazanyagtartalom s luczeravál, léherével posekölődnek a ledgrábbak anyag, a fehérje. (J. G.)

Vadörök vadászjegye. (Felelet a 484. sz. kérdésre.) Úgy a m. kir. adóhivatal mint a főszolgabíró nézete helytelen és ellenkezik a törvényről, mert a fegyver- és vadászati adóról 1883. évi XXIII. L. cz. 6. §-ának b) és c) pontja szerint a vadászati adó alól kivételnek a vadászterületek tulajdonosainak, vagy birtokosainak tulajdonosainak, vagy birtokosainak tulajdonosainak és a vadak gondozására és a vadászterület őrzésére alkalmazott cselédek (vadörök).

A törvény ezen szövegéből világosan kitünik, úgy az, vajjon az illett vad a tulajdonosnak, vagy a birtokos a cseléde, különönségek nem tesz.

Egyébiránt a kérdéstevel úgy fizeteli le legjobban a akadékoskodó hatóságokat, ha a vadór jegyért a *berlini körlevele* nyomdokai.

Sz. F.

Törkölypálina főzése. (Felelet a 486. sz. kérdésre.) 1. Törkölypálina főzésre tulajdonképpen minden leporló (pálinafőző) készülék alkalmas, mely úgy van berendezve, hogy a törköly oda ne égen az istűböz. Kisebbsz készülékekben ezt azáltal érik el, hogy az istűt ellátják egy belső rostafonókkal, melyre a kierszett törköly elég lazán berakják s annyi vizet meglocsolják, hogy abból a pálina lefőzése után még maradjon vissza valami. Nagyobb készülékek gőzfűtésre vannak berendezve. Ugy is lehet eljáráni, hogy a törkölyök nagy félfekül hordót telelőnek, az első színgig töltik a nádnyárra monia lehozsátva, a másodikra töltik, arról majd a harmadikra és negyedikre; ezt friss vizet még párszor ismételve, az első hordót — mint teljesen kimerített — újra megtöltik friss törkölyvel s utolsónak állítják. A következő lehozsátók a másodikik töltik újra s teszik utolsónak és így tovább. Az ilyen rendszeres kivétel után kapcs szesztalány folyadék aztán felvona a közönséges istűn, mintha csak bor volna. Ebből látható, hogy a czéhöz és költséghez képest sokfélefépen lehet eljáráni; szeszfőzőkészülék hiányában legjobb lesz valamely nagyobb kazánvároszhoz (pl. a Reichel és Heisler czéhhez, Budapest, IX., Soroksárcsúza 41—43.) fordulni, megadva neki a szükséges adatokat.

2. A készület a beszerzésnek haladéktalanul be kell jelenteni a pénzügyi bizottsághoz, mely a készülről bemutatott leírás, rajz és helyszíni szemle alapján a termelési képesség megállapítja s használaton kívül a készülrök zár alá veszi. Adót kéféltel kell fizetni, u. m. termelési adót, mely minden hektoliterkor alkohol (vagyis a számított vízmentes alkohol minden egyes litere) után 35 krajt tesz ki; továbbá fogyasztási adót, hektoliterenként 45 krajt.

3. A szőlőtörkölyből törvényesen számított alkoholyeréked 2 hektoliterkor, tehát hektoliterenkint pl. 4 liter 50%-os vagy 6 liter 33%-os pálna sz. Hő törkölyből többet is kaphatni. Egyébiránt eszebor készítésre használható törköly sokkal silányabb; ilyen törköly főzésekor a pénzügyminiszter 1 hektoliterkor is állapíthat meg.

4. A készítés lényege röviden ez: Kevés törköly kádákba vagy félfekül hordóba taposunk, de karóval pár nyílást szurunk rajta; nagyobb mennyiségű mintegy 2 méter mely s talajvíztől védett gödrökbe taposhatunk, kibérelve a gödröt deszkával vagy legalább szalmával. A betaposásokor néhány karót szurunk be, melyet utána kivesszünk, a kádakat szesznárv könnnyben eillanhaszunk. Felül lezárunk, földet hányunk red 20—30 cm. vastagságban. Az erjedés hamar véget ér s ekkor mielőbb hozzafogunk a kifőzéshez. A fődolog az, hogy a törkölyt a levegőtől érinkeztetni ne hagyjuk, mert ekkor cezetes és egyéb erjedések s szesz nagy részét elpusztítják. Ha egy ilyen tartályt felnyitunk, mielőbb dolgozzuk is azt fel.

Egyéb tudvalókat vonatkozólag utaljak az 1888. évi XXIV. t. cz. (szeszadótörvény) intézkedéseire.

Gy. J.

Kulturnerndök igényvétele. (Felelet a 487. sz. kérdésre.) A kulturnerndök igényvétele nézve a földművelésügyi miniszterhez 50 krajczárval ellátott egyszerű folyamodvánnyal kell fordulni, melyben a kiküldetés czéja és kérelmező neve és lakása jelezendő. A mérnöki kiküldetés semminemű költségnek nem egekbe; amennyiben a felvételre kellő vízmentest, kocsikat, napaszmocskot, karókat stb. kell igénybe venni, az annak költségét a bíratos tartozik viselni. H. N. J.

VEGYESEK.

Mal számnuk tartalma:

Meghívó. — Meghívó. — Meghívó. — Meghívó. — Független és kérelmező állatgyógyászati és állategészségügyi szakosztály állása. — 1575
Tárca. Vaidiszok és Cserén. Bárony István. — 1576
A legújabb kartel. Linder Sándor. — 1579

Növénytermelés.

Az ősi mely szántásról. Vimmer Lajos. — 1580

Állattenyésztés.

Jövedelméről hizalás. Szemer Huba. — 1580

Gazdasági növénytan.

A grombények vándorlásáról. Pöller Béla. — 1582

Levelészekrny. — 1583

Vegyesek. — 1585

Egyjézres. — Uj állattenyésztési felügyelő. — A Magyar Gazdaságtudós és Erdőgazdász Országos Egyesületé. — Budapesti gyapjúgyártók. — Közigazdasági atások. — 1585

Kereskedelem, földés. — 1586

Budapesti gabonaterésde. — Velomágy. — Martágyak. — Szesztalány. — A központi vámszerzők Országosze a nagyban (en gros) eladott élelmiszerkészítmények áráról. — Áltaváltásokr: Budapesti gazdasági és lennmarhávszár. — Budapesti gyapjúvároszár. — Budapesti lóvásár. — Kézhányai sertésvásár. — Budapesti szürkemarhávszár. — Ingatlanok árvesrelé (20000 ft becsléssel). — 1587

Szerkesztői tisztelet. — 1587

Egyjézres. Halász Gyula temesvári m. kir. állattenyésztési kerületi felügyelő eljézte öv. kisbírái Kiss Prokát, sról gyal Gyal Prokát Zomborban.

Uj állattenyésztési felügyelő. A földművelésügyi miniszter, körirátalag értesíti az összes gazdasági egyesületeket, hogy állattenyésztési kerületi felügyelővé a pozsonyi kerületű Főjt Gyulát, a szombathelyi kerületbe Szalay János-t és a temesvári kerületbe Halász Gyulát nevezték ki.

Országos Egyesületé. H. 10 éven tartotta választmányi ülését Bujanovics Sándor elnöklete alatt. A mult ülés jegyzőkönyvének bemutatása és hitelesítése után Teszenczy Pál ügyvezető a mult ülés határozata alapján beboroztja a híralékos tagok névjegyzékét. A választmány ez ügyben elhatározta, hogy azon híralékosok, kikről a híralékos a megindított ügyési eljárás folyamán nem voltak behajthatók, előrendők, valamint törlendők a tagdíjjal híralékosban lévő időközükben elhalt tagok is. Azokra nézve, akik tartozásuk elengedését fizetésképtelenségre hivatkozva kérik, a választmány elhatározta, hogy amennyiben fizetésképtelenségük hiteles okmányokkal igazolják, szintén törlendők. A többi híralékosokra nézve, kik se nem választottak, sem a híralékos mikénti törlesztésére ajánlatot nem tettek, a választmány az ügyészt az eljárás megindítására utasította. Az újonnan bejelölt tagok az egyesületbe felvételtek. Az újban beérkezett segély, nevelés és egyéb kérvények szakszerűen az egyesület elnöke kezébe nem veheti, mert a folyó évre a segély alapja már kimerített; azonban elhatározta, hogy a kérvények a jövő évi segélyeseknél első sorban lesznek tekintetbe veendők. Ügyvezető indítványára, a választmány egy egyesületi hivatalos közlönynek létesítését határozta el, mely az Országos Magyar Gazdasági Egyesületé szakszerűen a „Köztelek”-nek mellékletképpen fogva megjelenjen, havonként egyszer s azt az egyesület összes tagjai dítjanal fogják megkapni. A közlöny kizárólag az egyesület belügyével és a gazdaságtudós helyzetének javítására irányuló ügyekkel fog foglalkozni. E határozat alapján az egyesület a „Magyar Gazdasági Lapjával” eddig ismételten szerződésbe a folyó év végéig felbonnta, mely lap ezidőtől fogva megszűnik az egyesületnek hivatalos közlönye lenni. Az új hivatalos lap szerkesztésével a választmány az egyesület ügyvezető

ülét bízta meg, s felkérte az elnökséget, hogy ügyvezetővel egyetemben az Országos Magyar Gazdasági Egyesületé elnökségénél a lap kiadása és megindítása érdekében közbenjárjon.

Budapesti gyapjúgyártók. Az ezévi gyapjúgyártóké megartott harmadik czéhülésében az első napon 3745 szék gyapju került kalapács alá és pedig majdnem kivétel nélkül másodkézből származó kereskedő gyapju. A vevők majdnem kizárólagosan beföldi és osztrák katonapostozásítottok voltak, kiknek csekély számszága a vételkedvel nagyban lezserült. A szepemberi áraknál szemben 5—8% árféregedményt követelt, amit azonban az eladók, minthogy azt az illetékes hivatalos helyzete nem indokolja, visszautasították. A csekély forgalom, főleg azon telekre szorított, melyekért körülbelül szepemberi árakat fizettek. A második napon ugyancsak az első napi vevők jelentek meg, azonban fokozottabban vételkedvel. Minden fajta megeltesz keresletnek örendett s hogy dacára ennek sem fejlődött ki nevezetesebb forgalom, annak oka egyedül abban keresendő, hogy az eladók egy része egyáltalában nem volt hajlandó engedelményre. Az elért árak megfelelően körülbelül a szepemberi áraknál. Fizettek:

Finom szeszgyapjúgyártók . . . 270—305 ft
Jobb minőségű szeszgyapjúgyártók . . . 80—125 „
Közép . . . . . fésis . . . . . 105—120 „
Silányabb minőségű és két-nyitvirett . . . . . 90—105 „
Szennyes gyapjúért . . . . . 35—55 „
Hátan mosott finom bárnagyapjúgyártók . . . . . 140—180 „
Szennyes bárnagyapjúért . . . . . 50 „
A kiállított 7145 zsákbeli eladatot 2475 zsak s visszamaradtó telekre azonban már eddig is számos ajánlat tetetett.

Közgazdasági atások. Egy német gazdasági szakegyesület beadványával fordult a birodalmi kancellárúhoz azírán, hogy a német kancellárúhoz beadványt a közgazdaságlag képzett atások nevezzenek ki. Ezeknek a konzultátsi hivatalnokknak az a feladatuk, hogy a korai termelésnek a konzultátsi székelyben, mint fogyasztó piacon keletet csináljanak, s hogy a külföldön észlelt gazdasági újításokat és vívmányokat megfigyeljék a hazajók hasznára fordítsák. Ugyanez a kérdés már mindünk is felmerült. A pesti megyei gazdasági egyesületnek egyik tatyvai gyűlésén Karolyi Sándor prof jelezte kivonatossan, hogy a mi konzultátsiaink gazdasági atásokat nevezzenek ki, akik teret és piacot csináljanak termelésüknek. Ha Németországban fontos ez a kérdés, ezerszer fontosabb minőségű kérdés a hazajóké. A hazajóké közgazdasági hízelteknélk fogva, márszert, mert az osztrák-magyar konzuli kar amegy is sok tekintetben híjján van a gazdasági képzettségnek s a legjobb akarat mellett sem képes azoknak a feladatokat megfelelni, melyeket más államok konzultátsi kötelességüknek tartanak. Pedig megtekinthetünk bejelentés érdekelni a hazajóké, hogy a külföldön s ha tehetnébe veszszük, hogy a mi konzultátsiaink amegy is első sorban Ausztria konzultátsiaink tartják magukat s hogy Ausztria és Magyarország gazdasági külpolitikai érdekei sok tekintetben moróben eltérők, okvetlenül szükségesnek fogjuk látni, hogy a magyar államfői gazdasági érdekeit a konzultátsiaink bejelentés érdekelni a hazajóké, mint igen van, mint az atások kivétele. Ezek az atások beutaztak az országot, melybe expondiava mentek, időnkénti látogatások beszámlonok kormányuk s fentartják a gazdasági kapcsolatot a külföldi állam és egy másik állam kereskedői, iparosai, mezőgazdái között. Ha érdekel természetesen megkéröznök kell s különbözően most, mikor alkalom van szemlélet-szembe látni, hogy a monarkia gazdasági egysége milyen haszáljon függ, különböző fontos volta a külföldön ilyen módon megvetni a gazdasági érinkezés alapját.

Torontáli helyi érdekű vasutak gépgyári osztálya Nagy-Becserek.

KÜLÖNLEGES GIÁRTMÁNYOK:
Gáz-, petroleum-, benzin-moto-
rok és benzin-locomobílek.
Modern berendezésű vas- és fém-
öntöde
A gépészeti szakmába vágó min-
denemű javítások szakszerű
és jutányos kivitele.

Főképviseletek: **BUDAPEST, V., Kálmán-utca 16.**
KOLOZSVÁR, Szentlélek-utca 4. sz.

Eladó vörös fenyők.

Gróf Esterházy Béla ur Öméltsége tulaj-
donát képező a (Dombóvár-győri vasutvonal) Zirczi állomás-
tól 8 km-re fekvő Geiza-hári erdőben 4691
498 darab épület és műfának való vörösfenyő
24-től 60 cmtr mellmagassági átmérő és 28-tól 35 méter
hosszúságban van **eladó**. Venni szándékozók forduljanak
a B.-Szombathelyi Erdőhivatalhoz.

Legszébb

Karácsonyi

és

Ujévi ajándék

gyermeknek számára

„**Pünkösdi Rózsák**“

verskötet

„Pósa Lajostól.“

A gyermekvilág kedvencz írójának ezen
legújabb verseskötönyve tele van szebbnél-
szébb képekkel, rajzokkal és pompás szín-
nyomatu borítékban jelent meg.

Ennél a könyvnel kedvesebb, szebb aján-
dékot nem hozhat a Jézuska a gyerme-
keknek.

Boltí ára díszes borítékba kötve 2 frt.

Jelenleg azonban

1 forint kedvezményes áron kapható.

(Portómentesen megküldve 1 frt 10 kr.)

Megrendelhető a KÖZTELEK kiadóhivatalában:

Budapest, Üllői-ut 25.

Knuth Károly

mérnök és gyáros.

— GYÁR ÉS IRODA: —

BUDAPEST,

VII. ker., Garay-utca 6-8. szám.

Elvállal: Közvetli, víz-, lég- és gőzfűtések, lég-
szesz- és vízvezetékek, csatornázások, szellő-
zések, olasztek, szivattyúk, vízerőművi omó-
gépek stb. munkáiban közre, olaj-
és rézamalvándókat nyert gázok értékesítést
tervező készülékek létesítést, városok, indó-
házak, nagyobb épületek és gyárak számára
Tervek, költségvetések, közvetlen előirányzatok
gyorran készíttetlek.
„Egység minőségű kőanyag-oszlokok raktáron

Birtok bérbeadás.

Nagyméltóságú Gróf Esterházy Móríc ur pápa-
ugodi hitbizományi uradalmanak kiegészítő részét
képező u. n. Pusztá Gyimóthi gazdaság

1899. évi február 1-től,
12 évre újlag bérbe adatik.

A birtok egy tagban m. e. **2300** (1200 □ 8l) hold kiterje-
désű, közvetlen Pápa város mellett fekszik, kastélyszertű
bértillakás és szükséges gazdasági épületekkel el van látva.
Bővebbet az 4091

Uradalmi Igazgatóságnál, Pápan.

Gözekék

utcai lokomotivok,
gőzcsoportgépek hajtására a főhercegi vasművekétől. A gépek vásárlásánál mezőgazdasági szakértői tanács adatik. Szives tudakozások

Erzherzogliche Cameral-Direction

in Teschen in Schlesien, czímen. 4091

Hadfi

7 éves sötét pej, 171 cm.
magas

angol telivér hágómén

apja: Remény, anyja: Hungaria 500 frtért

ELADÓ

a Lébény szt.-miklósi uradalomban

(Moson-megye.)

4708

Cs. és kir. közös hadügyminisztérium.

1788 97.

A J Á N L A T.

A közös hadügyminisztérium az I. alatt mellékelt kimutatásban felsorolt, bűrből készült ruházati czikkeket, melyek az 1898. évi rendes szükségletnek a részét képezik, a kispárosoknál szándékszik beszerezni.

A szállításban résztvevőnek néve a következő határozványok szolgálatának zsinórmértékül:

1. A szállításban csak Magyarországon lakó és az illető ipar önálló gyakorlására iparhatósági igazolvánnyal jogosított mesterek vehetnek részt.

2. Minden ilyen kispáros szabad választása szerint akár önállóan, akár mint valamely kispáros szövözetet tagja vehet részt a szállításban. Első esetben az alább látható A. minta szerint szerkesztett ajánlatot maga tartozik benyújtani.

Azon kispárosok, kik a szállítás eszközele czéljából szövözeteket alkotnak, kötelesek egy meghatalmazottat választani, ki azután a jelzet mintáértelmében szerkesztett ajánlatot az általa képviselt kispárosok névjegyzéké kiadatában tartozik beküldeni. E névjegyzék mintája B. alatt egyidejűleg csatoltatik.

Ha a meghatalmazott egy valamely cipész-mesterek szövözetekénél, valamint szőgyártó stb. mesterek szövözetekénél is tag, a volna, akkor az egy a cipész-mesterek, valamint a többi mesterekre vonatkozólag is, külön ajánlatokat tartozik benyújtani.

Ha egy és ugyanazon szövözetekhez tartozó kispárosok, különböző hadbiztossági kerületekben laknak, akkor a meghatalmazott által minden hadbiztossági kerületre vonatkozólag külön-külön szerkesztendő ajánlatban csak az illető hadbiztossági kerületben lakó szövözetek tagok nevezendők meg, mert a többi szövözetek tagok a hadbiztosságok részéről figyelembe nem vétetnek.

3. Az illető iparhoz önálló gyakorlásra való jogosultság egy helyeken, hol iparhatóság van, e hatóság által, más helyeken pedig a községi előjáróság részéről igazolandó az ajánlaton, illetve ahhoz esatalandó névjegyzéken.

Ezen igazolás nélküli ajánlatok (jegyzékek) figyelembe nem vétetnek.

4. Azon kispárosok, kik egy szövözetek tagjai egyidejűleg mint magánosok nem pályáztaknak. Ugyazint egy kis iparos se lehet egyidejűleg két vagy több szövözeteknek tagja.

5. Az 50 kros helyeken ellátott ajánlatok legkésőbb 1897. december hó 17. déli 12 óráig azon katonai terület hadbiztosság-hoz nyújtandók be, melynek területén a kis iparosok (a szövözetek meghatalmazottja) laknak.

E hadbiztosságok a következők:

a 4. hadtest hadbiztossága	Budapecsten
az 5. „ „	Pozsonyban
a 6. „ „	Kassán
a 7. „ „	Temesvározt
a 12. „ „	N.-Szebenben
a 13. „ „	Zágrábban

Elkésve beérkező vagy táviratilag tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

6. Próbaminatát felmutatása és óvadék letétele nem kívántatik. 7. Egy szállítási részleg pénzértéke a szállításra pályázó kispárosok összes számának a kiirt szállítási mennyiséghez való arányától fog függni.

A lábbelikekre vonatkozólag a közös hadügyminisztérium az ajánlati minta szerinti szövözeteknek megfelelőleg fenntartja magának azon jogot, hogy az egyes kispárosok (szövözetek) által szállítandó lábbeliek nemét és méretnagyságát a megrendelésnél állapítsa meg.

Könnyű czipők szállítása csak egy ajánlattevőnek fog odaítélteni, kik ajánlatukban külön kijelentik, hogy ilyn módon lábbeliek is szállítani óhajtának.

8. A szállítandó czikketeket a szállításban részes kispárosok saját műhelyekben tartoznak előállítani.

Az odaítélt szállítást más személynek átengedni — akár díjazás mellett, akár díjtalanul tilos, mert ennek következménye volna, hogy az illető czikket az átvételből kiáratának.

9. Az árvízonyok tekintetében az I. alatt jegyzék szolgálat tájékoztató, melyből a hadserög szállító-társaságok részére jelenleg érvényes árak kivételök. Ezeknél magasabb árak nem engedélyezhetők.

10. A megrendelt czikket beszállítási helye és a beszállítás határideje a szállítási odaítélése alkalmával illetőleg 1898. január havában fog közölteni.

A beszállítási határidők 1898. május 1-je és július 31-ike közti időszakokra fognak esni.

A beszállítás lehető megkönnyítése czéljából oly szállítókat érdekelnek, kik a budapesti 2. számú ruhafutárt nagyon messze eső helységeben laknak, a lehetőség szerint közelebb elhelyezett átvételi helyek fognak felállítani.

11. A beszállítandó czikket egy az anyag minősége, valamint az alak, a méretek, súly és készítés tekintetében a budapesti 2. számú katonai ruhafutárban lévő kincstári mintákkal teljesen egyezőeknek kell lenniük.

Ezen minták a hozzártározó leírások és rajzokkal, valamint a lábbelikekre vonatkozó szabási minták (patron) is az említett ruhafutárnál megtekinthetők, illetve fizetés ellenében megszerelhetők.

A szörmes háborúndók és töltényborúndók való nádszilánk lemez betéteket illetőleg az I. jegyzékben foglalt ide vonatkozó megjegyzésre különösen figyelemmeltek a vállalkozók.

Ha valamely közeg cipész iparosai a katonai lábbeliek miniszteri készítése iránt közelebbi tájékoztatás óhajtának szerezni, e célra egy maguk közül kiválasztott mestert a budapesti 2. számú katonai ruhafutárhoz küldhetnek, hol az illetőnek az e részben szükséges felvilágosítások megadatnak.

12. Gépek használata megengedtetik. A lábbeliek azonban feltehetően minden részükben varrottak legyenek.

A varrás csak láncezettel (varró) nem pedig tűzdelőgépekkel is történhetik.

13. A beszállított lábbeliek bevizsgálása tekintetében megjegyzetük, hogy mindenek előtt, a lábbeliek rész kö minősége fog megvizsgálatni és pedig az átvétő tiszt szabad választása szerint, minden egyes szállításmennyiség részletről megképrők után kijelendő az egy szállátnak (vagy legalább egy párnak) feljefejtése által.

Ha a kémprővizsgálat alkalmával kifogás nem merült fel, akkor az egész szállításmennyiség részletről megvizsgálatni, mely alkalommal azonban lábbeliek nem tejetnek fel.

Ha a kémprő vizsgálat alkalmával a belsőminőségű illetőleg oly hiányok merülnek fel, melyek a megvizsgált darabok mintaszertülséget kétségelenné teszik, akkor az egész szállításmennyiséglet azonnal visszautasítottatik.

Ha pedig a kémprő vizsgálat alkalmával a megvizsgált czikket mintaszertülsége tekintetében kétely merülne fel, az esetben a kémprő után eszközölt vizsgálat két, a körülményekhez képest három százaléknál (de legalább két-három pár lábbelire) terjesztetik ki.

Ha a kémprő vizsgálat alkalmával felfejtett darabok minősége ellen oly kifogás nem merült fel, mely a visszautasításra okot szolgáltatna, akkor ezen darabok a kincstár költségén újból helyreállítottak.

Ellenkező esetben pedig e czikket felfejtett állapotban adatkannak vissza a szállítónak a nélkül, hogy az ezen czikkekért kártalanulást igényelhetne.

Felszerelési és löszelvényezikkek darabonként vizsgálatnak meg.

14. Azon czikket, melyek a bevizsgálás alkalmával mintaszertülségnek nem találtak, vagy melyek csak a szállítási határidő lejártáig szállítottak be, az átvételből kiáratnak.

15. Az esetben, ha a kispáros (szövözetek) e czikket visszautasítását indokoltak nem találja, jogosítva van a részrehajlatlan, (vegyes felvilágosítási) bizottság kiandolására kéri.

Az erre vonatkozó beadvány legkésőbb a visszautasítástól számított 14 nap alatt azon hadtestparancsnokhoz nyújtandó be, melynek területén azon katonai ruhafutár (átvételi hely) van, mely a czikketeket visszautasította.

A részrehajlatlan bizottság, melynek megalakítása iránt az említett hadtestparancsnok tartozik intézkedni, egy csapatállománybeli tőrszabírból, mint előnökből, két csapatállománybeli százasdoból, egy katonai hadbiztossági tisztvelőből és három szakértőből alakul, mely utóbbiak közül egyet a szállító egyet az átvétő katonai ruhafutár (illetőleg azon hadtest hadbiztossága melynek területén az illető átvételi hely van) és egyet a hadtestparancsnokhoz megkeresésére a kereskedelmi bíróság küldi ki.

Ha a kereskedelmi bíróság nincs azon helyzetben, hogy szakértőt nevezzen, akkor a hadtestparancsnok az illető kereskedelmi és iparkamarát keresi meg iránt.

Az összes bizottsági tagok többsége által, az czikkek elfogadására visszautasításra iránt, a szállítási feltételek alapul vétele mellett hozott határozata olyan végleges döntésnek tekintendő, mely ellen sem közigazgatási, sem bírói úton egyik félnek sincs további felszólamlási joga.

A részrehajlanlan bizottság költiségeit az esetben, ha a bizottságnak bemutatott összes czikkek meg nem felelőknek nyilvánították a szállító ellenkező esetben pedig, azaz ha az összes czikkek átvételnek, a katonai kincstár viseli.

Ha a bemutatott czikkek közül csak egy rész nyilváníttatik meg nem felelőnek, az esetben a szállító a páratlan bizottság összes költiségeiből csupán azon hányadot tartozik megteríteni, mely a megfelelőnek nem talál czikkek szállítási értékére az összes bemutatott czikkek értékéhez való viszonyítás mellett esik.

Bécs, 1897. október 22.

I. Jegyzék a szállítandó czikkekről:

A czikkek megnevezése		darab	1897/98
kész	bakancs	Az 5-től a 13. méretnagyságig.	21830
	könnyű cipő	A múlt évi pályázat hirdetés	4481
	félszárú cipő	óta a czinezett (Canül) szegecsek alkalmazására nézve változás történt	1251
	dragonyos eszima		2088
	száraz eszima		621
	nadrágszj		2510
	szőrmes borjúbőr hátibőrönd	1888. évi M. tartószj készülék és vastovis nélkül**)	1975
		műszaki csapatok számára derékszj csatlékkal	205
	hátbőrönd, tartószj-készülék		3235
	hátbőrönd tartószjhoz való bőrhüvely (töltény-bőrönd)		441
	töltény-bőrönd)		3081
	lovassági kettős málhatáska**)	tartaléklőszér táskával	28
		lovassági kettős málhatáska**)	206
		tartaléklőszér táskával	232
	derékszj kápos nélkül 1888. évi M. derékszj csattal		2303
			158
	szurony hüvelytáska) ismétlő puskához gyalogsági kardhüvelytáska)	ismétlő puskához gyalogsági kardhüvelytáska)	3424
			101
	utász kardhüvelytáska	ismétlő puskához gyalogsági kardhüvelytáska)	170
	utász kardhüvelytáska	ismétlő puskához gyalogsági kardhüvelytáska)	68
	utász kardhüvelytáska	szekerészcsapatok részére	129
	derékszj utászcard hüvelytáskaival		184
	bőr hordsukor a derékszjhoz		203
	lovassági derékszj	karabély csatlékkal	366
		karabély csatlék nélkül	68
	puskaszj		3107
	karabélyszj ismétlő karabélyhoz		300
		1) a gyalogsági részére 2 csattdarabbal	405
	köpenyszj	műszaki csapatok számára	119
	gyalogsági tölténytáska 8 mm. töltény. töltényt. nélkül**)		4010
	lovassági tölténytáska 8 mm töltényhez		479
	forgópisztolyok hordszjjaival		58
	lovassági kardkötő		506
	lovassági kardmarkolatlszj		476
	dobszj tartókamóval, dobverő hüvely nélkül		29
	dob vállszj		30
	nyeregátrakaró szilárd oldalpakkal bíró nyereghez		254
	felső heveder		263
	alsó heveder csatlék nélkül		295
	alsó heveder csatlék		701
	csikófőek		336
	csikófő zablaszár		256
	csikó zablaszár		284
	kongvelszj		450
	első		416
	hátsó	oldal málhaszj közép	1090
			1125
	börkötőfők kőtőszár nélkül***)		570
	börkötőfökhöz való kőtőfőszár szűgy szerzsám		694
	patkótáska tartószjjaival		713
	tábori főzödény tartószj 1888. é. m.		263
	lovassági tábori főzödény szj		286
	lovassági szakaszlámpa börtök		484
			75
			416

*) Ezen börtökökhöz szükséges nádszilánklemez betéteket a kisiparosok a beszerzési ár befizetése ellenében a budapesti 2. számú ruharaktárból szerezhetik be.

**) A lovassági kettős málhatászkák és gyalogsági tölténytászkák mintájára a múlt évi pályázati hirdmény óta megváltozott.

† E czikkből 5% az a 1. 95% a 2. méretnagyságban lesz előállítandó.

*** E czikkből a szükséglet fele az 1. fele a 2. méretnagyságban lesz előállítandó.

II. Jegyzék a szállítási árakról:

A czik neve	Mennyiség		szóval		
	frt	kr	forint	krajczár	
bakancs a	5	5 28	6t	huszonhat	
	6	5 15	6t	tizenöt	
	7	5 13	6t	tizenhárom	
	8	5 08	6t	nyolc	
	9	4 98	négy	kilencvenhat	
	10	4 98	négy	kilencvennyolc	
	11	4 81	négy	nyolcvanegy	
	12	4 79	négy	hatvenkilenc	
	13	4 74	négy	hatvennégy	
	5	3 82	három	nyolcvanöt	
	6	3 76	három	hatvenhat	
	7	3 75	három	hatvenöt	
	könnyű cipő a	8	3 71	három	hatvenegy
9		3 65	három	hatvanöt	
10		3 64	három	hatvanegy	
11		3 55	három	ötvenöt	
12		3 52	három	ötvenkettő	
13		3 50	három	ötven	
5		7 04	hat	négy	
6		6 07	hat	kilencvenhét	
7		6 03	hat	kilencvenhárom	
8		6 89	hat	nyolcvankilenc	
9		6 82	hat	hatvanhat	
10		6 82	hat	hatvan	
11		6 82	hat	ötvenkettő	
12	6 49	hat	nyolcvankilenc		
13	6 46	hat	nyolcvanhat		
dragonyos eszima a	5	9 04	kilenc	négy	
	6	8 98	nyolc	kilencvennyolc	
	7	8 93	nyolc	kilencvenhárom	
	8	8 89	nyolc	nyolcvankilenc	
	9	8 60	nyolc	hatvan	
	10	8 58	nyolc	ötvennyolc	
	11	8 50	nyolc	ötven	
	12	8 46	nyolc	negyvenhat	
	13	8 44	nyolc	negyvenegy	
	5	9 21	kilenc	huszonegy	
	6	9 14	kilenc	tizennyolc	
	7	9 10	kilenc	tíz	
	8	9 06	kilenc	hat	
húszár eszima a	9	8 71	nyolc	hatvenegy	
	10	8 70	nyolc	hatven	
	11	8 61	nyolc	hatvanegy	
	12	8 58	nyolc	ötvennyolc	
	13	8 56	nyolc	ötvenhat	
	1	nadrágszj	19	---	tizenkilenc
	1	szőrmes borjúbőr hátibőrönd	5 08	6t	nyolc
		szőrmes borjúbőr hátibőrönd derékszj csatlékkal, műszaki csapatok részére			
	1	hátbőrönd tartószj készülék	1 38	egy	harmincnyolc
		bőrhüvely a hátbőrönd tartószjhoz			
	1	tölténybőrönd	3 25	három	tizenkettő
		lovassági kettős málhatáska tartalék löszertáskával			
	1	lovassági kettős málhatáska tartalék löszertáskával	8 36	nyolc	harminczhat
lovassági kettős málhatáska tartalék löszertáskával					
1	kéz lovassági tölténytáska	7 50	hét	ötven	
	derékszj kápos nélkül 1888. J. M. csattal				
1	szurony ismétlő puskához való hüvely-Wernld-féle gyalogsági táska / puskához való	22	---	huszonkettő	
	gyalogsági kardhüvelytáska				

	Egyélti frt.kor	szóval	
		forint	krajczár
1 utaskard hüvelytáska nem lovassítottak részére	27	—	huszonhét
1 utaskard hüvelytáska a sze- keres csapatok részére	31	—	harmincegy
1 derékszíj utaskard hüvely- táskával	25	—	huszont
1 hordesukor a derékszíjhoz	06	—	hat
1 lovassági derékszíj karabély csatlékkal	75	—	hetvenöt
1 lovassági derékszíj karabély csatlék nélkül	55	—	ötvenöt
1 puskaszj	36	—	harminzhat
1 karabélyszj ism. karabélyhoz	69	—	hatvankilenc
1 köpenyszj gyalogság részére	12	—	tizenkettő
1 köpenyszj műsz. csap. részére	08	—	nyolc
1 gyalogsági töltenytáska 8 mm. töltényhez, tölténytartó nélkül	1 26	egy	huszonhat
1 lovassági töltenytáska 8 mm. töltényhez	50	—	ötven
1 forgópisztolyok hordszíjjal	1 65	egy	hatvanöt
1 lovassági kardkötő	86	—	nyolcvanhat
1 lovassági kardmarkolatszíj	34	—	harmincegy
1 dobzsíj tartókamóval dobverő hüvely nélkül	1 07	egy	hét
1 dob válszíj	34	—	harmincegy
1 nyeretakaró, szilárd oldala- pokkal bíró nyereghez	6 06	hat	hat
1 felső heveder	1 69	egy	hatvankilenc
1 alsó heveder csatlék nélkül	1 47	egy	negyvenhét
1 alsó heveder csatlék	64	—	hatvannégy
1 kantárfő	91	—	kilenczveneget
1 csikófék	46	—	negyvenhat
1 feszítő zablaszár	64	—	hatvannégy
1 csikó zablaszár	59	—	ötvenkilenc
1 kengyeliszj	1 31	egy	harmincegy
1 első oldal	23	—	huszonhárom
1 hátsó közép	30	—	harminc
1 málhaszíj	37	—	harminzhét
1 bőrkötőfék, kötőfékszár nélkül	1 48	egy	negyvennyolc
1 bőrkötőfékhez való kötőszár	54	—	ötvennégy
1 szárgyészernem	1 38	egy	harminczkilenc
1 parkoféska tartószíjjal	1 01	egy	egy
1 tábori főzgedény tartószj 1888. cm.	10	—	tíz
1 lovassági tábori főzgedényszj	40	—	negyven
1 lovassági szakaszlámpa börtök	09	—	kilencvenkilenc

A cs. és kir. .... hadtest hadbiztonságának .....-ben.
A j a n l a t.

(50 kros bélyeg.) En N. N. .... lakos (vármezse, helység, utca, hászám) ezenal kijelentem, hogy mindennemű, mennyiségű és méretnagyságú*) lábbelit szárazkötő és e helybezt azon cztkek nemét és mennyiségét jelöli meg, melyet szállítam szándékozom.
*) E tétel csak azon kispisárokok ajánlatába veendő fel, kik esetleg a könnyű cipők szállítására is vállalkoznak.
**) E tétel csak azon ajánlatokba veendő fel, melyeket szövetszervezetek meghatalmazottai nyújtanak be.
† Ezen igazolás csak az egyenkénti ajánlatot tevők ajánlataira vonatkozó rá. Szövetszervezeteknél ezen igazolás a szövetszervező tagok névjegyzékére vezetendő a B) minta szerinti.
Egyébként az ajánlatok helyes szerkesztésére néve a hirdetmény 2-ik pontjára kell figyelni.

Könyű cipők**) szállítást ugyanazon feltételek mellett szög-
ket elvállalom. Azon kispisárokokra vonatkozó névjegyzéket (jegyzé-
keket), kiknek nevében ezen ajánlatot benyújtom, ide csatolom.***)
Kelt ..... 1897. .... Aláírás
(vezeték- és keresztínv olvashatóan írva.)

Hogy N. N. ur M... lakos önálló ipar gyakorlásra jogosított
cipépsz (szíjgyártó) mester, bizonyítom! ..... Hatósági aláírás.
(P. H.)

*) A felszerelési és lövészáranczkikkre ajánlatot tevők a mindennemű, mennyiségű és méretnagyságú lábbelit szárazkötő és e helybezt azon cztkek nemét és mennyiségét jelöli meg, melyet szállítam szándékozom.
**) E tétel csak azon kispisárokok ajánlatába veendő fel, kik esetleg a könnyű cipők szállítására is vállalkoznak.
**) E tétel csak azon ajánlatokba veendő fel, melyeket szövetszervezetek meghatalmazottai nyújtanak be.
† Ezen igazolás csak az egyenkénti ajánlatot tevők ajánlataira vonatkozó rá. Szövetszervezeteknél ezen igazolás a szövetszervező tagok névjegyzékére vezetendő a B) minta szerinti.
Egyébként az ajánlatok helyes szerkesztésére néve a hirdetmény 2-ik pontjára kell figyelni.

B) minta.
J e g y z é k e

azon .....*) cipépsz, (nyerges, szíjgyártó stb.) kispisárokról, kik N. N. .... (név, foglalkozás és lakohely) urat felhatalmazták 1897. évi október hó 22-én 1786. 13. oszt. szám alatt kibocsátott árlejtési hirdetményeivel kiirt szállítás elnyerése czéljából nyitván ajánlatot nyújtson be, a vonatkozó megrendelést előzdogja, a megrendelt cztkek beszállítását eszközölje és a kereseti összeget folvolye.

vezeték- és keresztneve	A kispisárokok		sajátkezű aláírása	
	lakása	utca		hászám
	sub.			

Kelt .....-ben, 1897. .... N. N. meghatalmazott.
Hogy a fenti jegyzékben megnevezett .....***) egyének ipar gyakorlására jogosított önálló cipépsz (nyerges, szíjgyártó) stb. mesterek, igazolom.
Kelt .....-ben, 1897. .... Hatósági aláírás.
(P. H.)

*) Ha valamilyen szövetszervezet (több helységbeli kispisárokokból áll, akkor minden egyes helység kispisárai külön jegyzékben foglalandók.)
**) Ha a meghatalmazott szögön kispisáros és a szállításhoz szögönként részt óhajt venni, akkor annak néve a jegyzékbe és pedig előneve szintén felveendő.
***) Itt a jegyzékben felsorolt kispisárokok száma teendő ki.
Egyébként az ajánlatok helyes szerkesztésére néve a hirdetmény 2-ik pontjára kell figyelni.

HIRDETÉSEK

felvetésnek a kiadóhivataltba.
BUDAPEST,
1111-ut 25-ik szám.

Eladó birtok.

Néhai Bakay Imre örökösének a piszkei (Esztergom vm.) határban fekvő **nesemi birtoka: 160 magy. hold erdő, nagszerű cement, szürke és vörös márvány, mésző és trachit-bányákkal, 40 hold szántófölddel az ut mellett fekvő tóbatani boros pinczével, présházzal.**

15 Hl. kitűnő fehér óborral eladók.

Kelendő közlekedési viszonyok. Posta-, távíró-, vasút- és hajó-állomás, gyönyörű vidék.

Ugyanőkök díjaztatnak. — Ár 40.000 frt.

Bakay Öskkár, Zsigárd

(Pozsony vármegye, vasút- és távíró-állomás Vág-Sellye.) 4694

Amerikai szabadalmazott forrasztás nélküli acél

ÖKÖRLÁNCZOK

A forrasztott lánczokhoz képest kétszer oly nagy ellenállás a töréssel szemben.

Erős, könnyű és olcsóbb minden egyéb lánczod.

Bizonyítványok és Árjegyzékek ingyen.

GOEPPINGER & Co.

Aczélmű, Weissenfels Felső-Krajnában.

Kapható minden nagyobb vaskereskedésben.

Budapesti képviselők: **HOFFMANN S. VI., Lendvay-utca 25.**

**Az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület által
1000 frt pályadíjjal jutalmazott**

és még az év folyamán kiadandó

gazdasági könyvviteltan

alapon összeállított

gazdasági

könyvviteli nyomtatványok

gy. kiadott:

- 1. Értékpapírok könyve
- 2. Nagybányák és szénbányák bérlésintézkedései
- 3. Szőlőművelés-utalványok, kál-, és helyi
- 4. Szőlőművelés-utalványok, kál-, és helyi
- 5. Csal. látnok szabványai
- 6. Csal. látnok szabványai
- 7. Törvények jogszabályok
- 8. Törvények jogszabályok
- 9. Törvények jogszabályok
- 10. Törvények jogszabályok
- 11. Kétfeliratos jegyzék, bel- és külvi
- 12. Kétfeliratos jegyzék, bel- és külvi
- 13. Kétfeliratos jegyzék, bel- és külvi
- 14. Kétfeliratos jegyzék, bel- és külvi
- 15. Törvények, kál-, és helyi
- 16. Törvények, kál-, és helyi
- 17. Törvények, kál-, és helyi
- 18. Törvények, kál-, és helyi
- 19. Törvények, kál-, és helyi
- 20. Törvények, kál-, és helyi

- 21. Törvények, kál-, és helyi
- 22. Törvények, kál-, és helyi
- 23. Törvények, kál-, és helyi
- 24. Törvények, kál-, és helyi
- 25. Törvények, kál-, és helyi
- 26. Törvények, kál-, és helyi
- 27. Törvények, kál-, és helyi
- 28. Törvények, kál-, és helyi
- 29. Törvények, kál-, és helyi
- 30. Törvények, kál-, és helyi
- 31. Törvények, kál-, és helyi
- 32. Törvények, kál-, és helyi
- 33. Törvények, kál-, és helyi
- 34. Törvények, kál-, és helyi
- 35. Törvények, kál-, és helyi
- 36. Törvények, kál-, és helyi
- 37. Törvények, kál-, és helyi
- 38. Törvények, kál-, és helyi
- 39. Törvények, kál-, és helyi
- 40. Törvények, kál-, és helyi

melyekből állandó raktárk. tartunk.

Összeállította:

Susohka Rikárd

a magyarórári gazd. akadémia gazd. intézője.

Az összes nyomatványokból mintárvek az O. M. G. E. tagoknak és a „Köztelek” előfizetőinek 2 frt 20 kr. értékű felajánlás mellett portómentesen küldünk.

Árjegyzékkel és felvilágosítással készséggel szolgálunk.

Megrendelések

a „KÖZTELEK” kiadóhivatalához
IX., Üllői-út 25. sz. küldendők.

Magy. kir. állományosok.
M. H. A. IV. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. állományosok igazgatóságának a közérdekű ügyek elintézésére és a közérdekű ügyek elintézésére és a közérdekű ügyek elintézésére...

Az igazgatóság.

**Mindennemű tornaszereket
és legjobb minőségű
gazdasági kötőneműeket,**

BLEIER és WEISZ,

kötélyáru és Budapest.
Raktár és iroda: KÁROLY-KÖRUT 7. SZÁM.
Gyártelep-Hajtsár-ut 7307. sz.
Ajánlásra méltó tárgyak: torna-eszközök, Csöves futóeszközök, lábőrlők, ruhazsírító kötelek.

halhálók,

készítőkük s. továbbá gazdasági cikkek u. m. i. stráng, kötőfű, rúdoló gabonaszálak, vihastán ponyrák, itató és tűz vedrek, kezedőrtőlők, hevederek, kender, kősz s. h. a legújabbosabb eredeti gyári áruk.

Vidéki megrendelések pontosan eszköztelnek. Képes árjegyzék köv. száma bérmentesen küldetk.

Magy. kir. állományosok

Pályázati hirdetésny.

A Magyar Királyi Államvasutak Intézménye, az Államvasutak Igazgatósága, az Államvasutak Igazgatósága, az Államvasutak Igazgatósága, az Államvasutak Igazgatósága...

Veszünk

30 drb. magyar fajbéli idei bikaborjút vagy herdetet és 20 drb. magyar fajbéli éves tinót. Ajánlatokat akár az egésze- akár kevesebbére kérünk ahullit ezimben:

Kassel Zsigmond
hírtokkezelőség) Botrágy, u. p. Som, Beregmegye. 4707

BARANYAY I.,

turfatermenyek és szabadalmazott önműködő turfahintó-closetek,

valamint
árryűzek-berendezési
és
felszerelési tárgyak vállalkozó
BUDAPEST,
II., Lánchíd-utca 2.

Árjegyzékkel
kérésre
bérmentesen
küldetnek.

Takarmány-készítő kamrák
teljesen berendezve: szeszakvágók, répvágók és zúrók, kukorica-morzsiók.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
mezőgazdasági gépgyárak

Daráló- és őrlő-maimok
kínáló eredeti angol daráló-gépek, fillezők, puzdák és tranyáló-székelyek a legjobb minőségűben.

Főraktár: Budapest, VI. kerület, Váci-körút 63. szám.

Kimerítő képes árjegyzék és tervek kiváratna ingyen és bérmenten.

„PAUCKSCH“ Landsberg a. N. Berlin

BUDAPEST.

Gyártelep: KÖBÁNYA.

Városi iroda: Muzeum-körút 35.

Gazdasági ipartelepeket berendező gyári részvénytársaság

FŐOSZTÁLYOK:

- A) Szeszgyárak, B) Sörfozdék, C) Malátagyárak, D) Keményítőgyárak.

PICHLER KATONAI-FŐÁLLATORVOS

ÁLLATGYÓGYSZEREI.

Vorarlbergi orrhurut-por megakadályozza és gyógyítja az orrhurutot, (göngyörvödést, egyszerű kábarrutot), fekélyeket minden gége és mirigybántalmat. 1 doboz 60 krajczár.

Kölika és felfuvadás elleni balszam a szarvasmarhákban köhögés és felfuvadás ellen gyorsan és biztosan hat, 1 kis palackocskó 1 ft 30 kr.

Olvasztó szappan mindenemű kítég és kítélő baj ellen, nélkülözhetetlen állatorvosok és lóutalajdonosoknak, 1 drb 1 ft 30 kr.

Amerikai farmer-fluid 1 üvegesével **Seb-balszam** 1 üvegesével
60 kr. 1 ft

Nagyszám eladás **Ludvig Eröl** vegrész és drogistánál **Dornbirn** Vorarlberg Oesterreich.

Raktár: BUDAPESTEN, Török József gyógyszerüzében, VI., Király-utca 12. szám.

Magy. Kir. államvasutak.
1897. évi 97. szám.

Hirdetmény.

Nyugat-magyar-orszák vasúti kitéllékben 1897. november hó 4-ik IV. évi, 1. évi, 2. évi, 3. évi, 4. évi, 5. évi, 6. évi, 7. évi, 8. évi, 9. évi, 10. évi, 11. évi, 12. évi, 13. évi, 14. évi, 15. évi, 16. évi, 17. évi, 18. évi, 19. évi, 20. évi, 21. évi, 22. évi, 23. évi, 24. évi, 25. évi, 26. évi, 27. évi, 28. évi, 29. évi, 30. évi, 31. évi, 32. évi, 33. évi, 34. évi, 35. évi, 36. évi, 37. évi, 38. évi, 39. évi, 40. évi, 41. évi, 42. évi, 43. évi, 44. évi, 45. évi, 46. évi, 47. évi, 48. évi, 49. évi, 50. évi, 51. évi, 52. évi, 53. évi, 54. évi, 55. évi, 56. évi, 57. évi, 58. évi, 59. évi, 60. évi, 61. évi, 62. évi, 63. évi, 64. évi, 65. évi, 66. évi, 67. évi, 68. évi, 69. évi, 70. évi, 71. évi, 72. évi, 73. évi, 74. évi, 75. évi, 76. évi, 77. évi, 78. évi, 79. évi, 80. évi, 81. évi, 82. évi, 83. évi, 84. évi, 85. évi, 86. évi, 87. évi, 88. évi, 89. évi, 90. évi, 91. évi, 92. évi, 93. évi, 94. évi, 95. évi, 96. évi, 97. évi, 98. évi, 99. évi, 100. évi.

A magy. kir. államvasutak igazgatóságának, Budapestben, 1897. október hó 26-án.

(Üdöszegednél nem díjazatik.)

Marokkrakó aratógépekre Középhegyszen 1897. Első díj: nagy illami aranyérem.

KÜHNE E.

Gyár: **gazdasági gépgyára** Főraktár: **BUDAPEST,** VI., Víztorony-utca.

Rosták (szelők) magánterítés 33 ft). **Könyökválasztók stb. Hadtenger-féle legjobb czélú kavatógép kék.**

„HUNGÁRIA DRILL“ és „MOSONI DRILL“ (bonyi legjobb sorozott gépek.)

Ajánlja a gazdaságtudományok a bekövetkezett idősre **takarmány kamara berendezéseit** a legújatnyosabb áfán. Torozetek kivanatra készíttetek.

Takarmány fülllesztők, (Veszély szababálna), melyek kitéllősége, gyors működése és könnyű kezelhetősége felől számos magyar gazda bizonyítványra rendelkezésre áll; továbbá

„Rapid“ darálók **„U“** minden nagyságban, szűz szerkesztett l.

„U“ Bungonya választó gép **„U“** szekarkavágók, répvágók, morzsolók, darálók, csirkekeplők, aranaka-rosták, Sack-röndszervű egyzes, kettős és háromos okók.

Árjegyzék bérmentve.

Árverési hidetmény.

A néhai Indovics Ábrahám náprádi volt lakos örökösai tulajdonát képező Náprád, Köödd, Sz.-Széplak és Kelencze Szilágyvármegyebe kebelezeit községek hatáiraiban fekvő mintegy 1400 kat. hold kiterjedésű, 2 felsőségből, megfelelő lak és gazdasági épületekből, szántó, kapáló, legelő és erdősegből álló, öszi vetéssel bevetett birtok, 1898. évi január 1-től kezdődőleg egymásutáni 6 évre bérbe adatik.

Az árverés

Zsibón 1897. évi november hó 30-án d. e. 9 órakor Indovics Sámuel úr házánál fog megtartatni. Árverezni kívánók azzal hivatnak meg ezen árveréshez, hogy a részletes feltételek Indovics Sámuel zsibói lakosnál és Buzási Fülöp náprádi körjegyzőnél megtekinthetők.

Náprád, 1897. október 10.

A tulajdonosok megbízásából

Buzási Fülöp,

náprádi körjegyző.

Magyar tőzeg- és műtrágya-ipar részv. társ.

ajánlja losoncai gyárából, kitéllő minőségű

faecál <-> <-> trágyáit

feltárt faecáliák, faecál-superphosphát, tőzegphosphorsav stb. stb.

Részletes árjegyzékkel és felvilágosítással készséggel szolgálunk

1897. évi **igazgatóság** 3138

Budapest, VI., Andrassy-út 30. szám, II. emelet 8. ajtó.

Állásokról és más közérdeklő hírekről...

KIS HIRDETESEK.

Értesítések és a maximumon túlságosan sokkolt állások és közérdeklő hírek...

Mindegyik hirdetésnek válnakozni, melyekkel válnakozni szándékosan letelebésüket vagy tevékenységüket kívánják...

KÖRÍR.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

ÁLLÁS KERESŐK.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Helyesrehozati
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Eladó
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Kutak szalma
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Gazdálkodás.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Segéd-írári
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Kertész.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Értesítések.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Katonaszti
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Feladvány.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Gazdálkodás.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

A sárvári
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Eladó birtok.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Varju és társa
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Értesítések.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Gazdálkodás.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Gazdálkodás.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Értesítések.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Értesítések.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Dr. Lendl Adolf
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Földművelés.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Gazdálkodás.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Értesítések.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Értesítések.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Értesítések.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

SUDAPEST.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Gazdálkodás.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Értesítések.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Értesítések.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Értesítések.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Értesítések.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Homokszőlő telepítés.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Értesítések.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Értesítések.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Értesítések.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Értesítések.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Értesítések.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Értesítések.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Értesítések.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Értesítések.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Értesítések.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Értesítések.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Értesítések.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Értesítések.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Értesítések.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Értesítések.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Értesítések.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Értesítések.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Értesítések.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Értesítések.
A közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről, a közérdeklő hírekről...

Gőzekéket, Gőz-utihengereket

Gőz-utimozdonyokat

a legköltségtesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

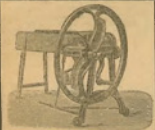
John Fowler & Co.

Yokohama 52-53.

Budapest—Kelenföld, a vasútállomással szemben,

hol is épített új telepükön gézek szerkezeteiről tárlatot rendeztek be. Ugyanott teljesen berendezett tartalék-raktárt és javító-műhelyt tartanak fenn.

Budapestről a keleti (központi) pályaudvarról és a déli vasúton Budafok állomáson átérhető.

Szecs kavágók

járgány- és kőhajtásúak,

Répa vágók,

legjobb szabadalmazott

„RAPID” darálógépek

Wentzki-féle szabad.

gyorstakarmány-füllesztők

nagy készletben.

Friedlaender József

gépész,

Budapest, VIII., Külső Kerepesi-ut 1.

Az összes gazdasági gépek gyártása.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Sangerhauseni gépgyár

BUDAPEST, Külső váci-ut 1443. sz.

Első és egyedüli magyar special gépgyár.

GYÁRTMÁNYOK:

az össze; mezőgazdasági iparágak számára szükséges gépek. Nevezetesen:

Cukorgyárak,
Sörgyárak,
Malátagyárak,
Szeszgyárak

teljes berendezése és átalakítása.

Szaktekintély mezőgazdasági cukorgyárak és szesz-főzdék terén.

Szövetkezeti alapon több mint 100 mezőgazdasági cukorgyárat létesített.

Minden szakbavágó felvilágosítással, tervekkel, költségvetéssel készségesen szolgálunk.

3613

EGERESI MŰTRÁGYA-GYÁR

KRAMER J.

Ajalója kelőben szikra és kőnyom szóró-
ható műtrágyák, nevezetesen:
Párolt Csontliszt, Trágyaport
stb. a legújabbak árakban.
Földjavítószerekkel, árszámbán és ismerősi fizetekkel közzéggel szolgál
a központi irodán!
BUDAPEST, V. kerület, Dorottya-utca 9-dik szám.

Kern Róbert

Budapest, V. ker., Váci út 26.

Désán felszerelt raktárt tart a következő kiváló minőségű cikkekkel:

Hengerelt rúd és idomvas, mint: lapos, gömbölyű, rúcs-
keret és U-vas, gerenda stb.

Vaslemez, mindenféle méretben.

Kovácsolt csövek, és öszezeltő darabok: légszemés és vízre-
szelők, székli cső, sajtoscső, kúcső, forrasztó,
furdós stb.

Öntött csövek, vízvezetők és csatornázási csövek, valamint
mindenféle felismerési tárgyak vas,
légszemés és vízrevezetők, mint: látható, melle-főle csapok, fémszár
légszemésirányítás stb. stb.

Szerszámok, különlegesek saját gyárából, mint: marok,
csavarozók, fűrészek, csavarozók, farok, csigafűrés, cső-
csavarozók, szögvas, csabák stb.

Árjegyzékek bérmentve és ingyen. 4070

A gerlai uradalomnál

nagyobb mennyiségű

kagumó eladó,

q.-ként 1 frt 30 kr.

4697

ani intézőség, Gerla-B.-Csaba.

Magyarországi gyártelepe

Mezőgazdasági célokra mint hajtóerő kiváló gyárt-
mánya a

Hoffmeister-gőzmotor

a legjobb, legolcsóbb és legbizto-
sabb gőzgép. — Helyettesít minden
gőzgépet és locomobilt. Cséplésre és
minden egyéb gazdasági gép hajtá-
sára a legalkalmasabb. — Fűthető
szénnel, fával, cserrel és minden
egyéb hulladékkal. Minden nagyság-
ban, 1/4 lóerőtől kezdve egész 30
lóerőig gyártjuk.

